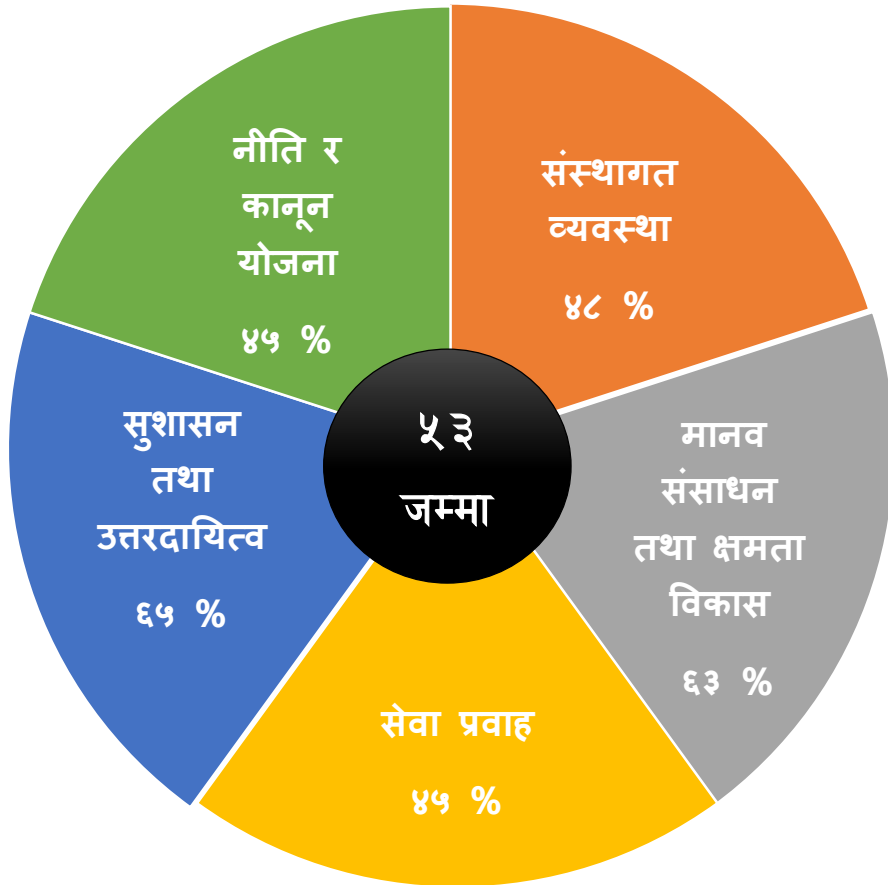

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

खाँदबारी नगरपालिका, संखुवासभा

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग
प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र, प्रदेश नं. १
कलवलगुरी, झापा

संयोजन
खाँदबारी नगरपालिका
संखुवासभा

सहजकर्ता
नुषराज श्रेष्ठ
खेमराज निरौला

विषय सूची

खण्ड १ परिचयपेज नं. १-५

१.१ पृष्ठभूमि.....	१
१.२ अध्ययनको महत्व.....	२
१.३ लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरू.....	२
१.४ लैससास परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरू	३
१.५ लैससास परीक्षणको विधि र तरिका	४
१.६ लैससास परीक्षणका सहभागीहरू.....	५

खण्ड २ तथ्याँक प्रस्तुतिकरणपेज नं. ६ -८

२.१ तथ्याँक प्रस्तुतिकरण र व्याख्या (विभिन्न तालिकाहरूमा.....	६
---	---

खण्ड ३ तथ्याँक विश्लेषण..... पेज नं. ९

३.१ लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरू.....	९
३.२ तथ्याँकको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण.....	९

खण्ड ४ मुख्य उपलब्धीपेज नं. १० -१६

४.१ लैससास परीक्षणबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था.....	१०
४.२ परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरूले प्राप्त गरेका अंकहरूको लेखाजोखा.....	१०
४.३ लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरी जालो.....	११

खण्ड ५. नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सबल पक्ष र सुधार गर्नपर्ने पक्षहरू (SWOT) विश्लेषण	१७ -२०
--	--------

खण्ड ६. लैससास विकास कार्ययोजना२१-२९

खण्ड ७. निश्कर्ष, सुझाव, सन्दर्भ सामाग्री र अनुसुचीहरू..... ३१-६३

७.१ निश्कर्ष,.....	३१
७.२ सुझाव,	३२
७.३ सन्दर्भ सामाग्री	३३
७.४ अनुसुचीहरू.....	३४
७.१ लैससास परीक्षणमा सहभागीहरूको नामावली.....	३४
७.२ लैससास कार्यान्वयन समितिको वनावट.....	३५
७.३ सबै सूचकहरू अनुसार प्राप्तांक.....	३६

खण्ड - १, परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

वि सं २०७२ मा जारी गरिएको नेपालको संविधानले दिशा निर्देश गरेबमोजिम समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्न राज्यका सबै अंग, तह र क्षेत्रगत विषयहरूमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को विषयलाई आन्तरिकीकरण, मूलप्रवाहीकरण र संस्थागत गर्न आवश्यक भएको छ । नेपालको संविधानको धारा १८ मा उल्लिखित समानताको हकमा सबै नागरिक कानूनको दृष्टिमा समान हुने तथा कसैलाई पनि कानूनको समान संरक्षणबाट बन्चित नगरिने व्यवस्था छ । साथै सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, वैवाहिकत स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगर्ने व्यवस्था उल्लेख छ । नेपालको संविधानको धारा ३८ ले महिलालाई समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, राज्यका सबै तहमा सहभागी हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । संविधानले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसाजन्य कार्यहरूलाई कानून बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ ।

संविधानमा राज्यले सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछ्छडिएका महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम समुदाय, पिछ्छडावर्ग, सीमान्तकृत, अल्पसङ्ख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछ्छडिएको क्षेत्रका नागरिक तथा आर्थिकरूपले विपन्न खस आर्य लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्नसकिने विषय उल्लेख गरी समावेशी अवधारणालाई आत्मसात् गरिएको छ । सामाजिक न्यायको हकले राज्यका हरेक तहमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा जनताको सहभागिताको अधिकार स्थापना गरेको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैससास सम्बन्धी व्यवस्था उल्लेख गरेको, वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत वडामा आर्थिक तथा सामाजिकरूपमा पछाडि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने व्यवस्था गरेको; विभिन्न समुदायबीच सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बालविवाह, बहुविवाह, लैङ्गिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबिखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने व्यवस्था गरेको; स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछ्छडिएको एवं लक्षित वर्गको सहभागिताको व्यवस्था; योजना छनौटमा महिला, बालबालिका तथा पिछ्छडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यक्रममा जोड दिदै लैससास प्रवर्धन गर्ने लगायतको व्यवस्था उल्लेख गरेको छ । यसका साथै लैससासका सवालहरूलाई सम्बोधन गर्न राज्यले विगत लामो समय देखि नै प्राथमिकताका साथ आवधिक योजना, वार्षिक योजना, नीति तथा कानूनको तर्जुमा तथा परिमार्जन र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा स्थानीय तहद्वारा संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीमैत्री बनाउन, संवैधानिक एवम् कानूनी उत्तरदायित्व तथा जिम्मेवारी पुरा गर्न, राज्यले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा गरेका प्रतिबद्धता अनुरूप कार्य गर्न, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार

स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्दै समावेशी विकासलाई प्रवर्धन गर्ने कार्यलाई थप मार्ग दर्शन गर्न नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले “लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८” जारी गरेको छ । सोही दिग्दर्शनको परिधीभिन्न रहेर प्रादेशिक तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (PLGSP) अन्तर्गत, प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र कलबलगुरी झापाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग र सहजीकरणमा खाँदबारी नगरपालिका संखुवासभाको आ ब २०७७।०७८ को लैससास परीक्षण गरी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

१.२ अध्ययनको महत्व

लैससासको लागि नेपालको संविधान २०७२ एउटा कोशेदुंगा हो, जसमा महिला, विपन्न, जोखिममा परेका र विभिन्न सामाजिक समूहका जनताहरूलाई समान हक सुनिश्चित गरिएको छ । इतिहासदेखिको विभेदलाई सम्बोधन गर्नका लागि सकारात्मक पहल र लैङ्गिक, जातजातिको आधारमा गरिने विभेदमाथि प्रतिबन्ध जस्ता असल प्रावधानहरू यसमा रहेका छन् । स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ तथा जेसी सम्बन्धी नीति नियम, निर्देशिका तथा कार्यवधीहरूले महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेसी, मुस्लिम, अपाङ्ग, वञ्चितीकरणमा परेका समुदायको आफ्नो क्षेत्रसँग सम्बन्धित नीति, योजना, कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकनमा सहभागिता हुनुपर्नेमा जोड दिएको छ । सम्बन्धित क्षेत्रमा महिला, विपन्न र वञ्चितीकरणमा परेको समुदायले कस्ता कठिनाई/बाधा सामना गर्न बाध्य छन् भनी पहिचान गर्नुपर्ने कुरालाई मनन गरिएको छ ।

उल्लेखित परिप्रेक्ष्यमा स्थानीयस्तरमा लैससास सम्बन्धी सवालहरूलाई अत्मासाथ गर्दै आफुले निर्माण गर्ने नीति, कानुन तथा योजना, कार्यान्वयन गर्ने तौर तरिका, संस्थागत ब्यवस्था, सेवा प्रवाह र लिनपर्ने उत्तरदियत्वका क्षेत्रमा खाँदबारी नगरपालिकाले कति हदसम्म सफल कार्य सम्पादन गरी नतिजा देखाउन सकेको छ र कति हदसम्म कार्य गर्न बाँकी रहेको छ । यी सबै पक्षको लेखाजोखा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले विभिन्न १०० वटा सूचकहरूको माध्यमबाट मापन गरी सफल सूचकहरूको निरन्तरता र असफल सूचकहरूको सफल नतिजाका लागि कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्न मार्गनिर्देश गर्ने हुनाले यो लैससास परीक्षण वा अध्ययन महत्वपूर्ण रहेको छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको यो प्रतिवेदन खाँदबारी नगरपालिकाका लागि लैससास मुलप्रवाहीकरण गर्ने एक महत्वपूर्ण दस्तावेजको रूपमा रहनेछ ।

१.३ लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरू

लैससास अवधारणा अनुसार यसको प्रयोगलाई सरलीकृतरूपमा स्थानीयकरण गरी मुलत स्थानीय तहले गर्ने सम्पूर्ण क्रियाकलापहरू र विकास योजना तथा कार्यक्रमलाई लैससास उत्तरदायी र दिगो बनाउन आर्थिक श्रोतको सुनिश्चितता, उपलब्धिको समतामूलक वितरण र उपयोगी बनाउने रहेको छ । यसका विशिष्ट उद्देश्यहरू यस प्रकार छन्:

- खाँदबारी नगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मुलप्रवाहीकरण भए नभएको तथा लैससास आन्तरिकरणका लागि गरिएका प्रयास र प्रतिवद्धताको मूल्यांकन गर्ने ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको लक्ष्यलाई नगरपालिकाको संरचना, नीति, रणनीति र कार्ययोजनाहरूमा विशेष प्राथमिकताका साथ स्थान दिने र आवश्यक आर्थिक तथा मानविय श्रोतको सुनिश्चित गर्ने ।

- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको आधारमा समस्या तथा चुनौतीहरूको पहिचान गरी सो समाधान/सम्बोधनका लागि पृष्ठपोषण दिने र कार्ययोजना तर्जुमा गर्न सहजिकरण गर्ने ।

१.४ लैससास परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरू

स्थानीय तहमा लैससासको वर्तमान अवस्थाको पहिचान गर्दै समसामयिक समस्या तथा चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्न नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयद्वारा जारी भएको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ अनुसार यस अध्ययनले समेटिएका मुख्य विषयहरूमा खाँदबारी नगरपालिकाको नीतिमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी उत्तरदायी कार्यक्रम, आन्तरिक संरचना र मानव संसाधन, सम्बन्ध विस्तार र नेपाल सरकारका प्रतिवधताहरू रहेका छन्। मुलतः लैससास परीक्षणका १०० वटा सूचकहरूमा देहायका पाँचवटा मुख्य विषय क्षेत्रहरू र २२ वटा सहायक विषय क्षेत्रहरू यस परीक्षण वा अध्ययनमा समेटिएको छः

तालिका नं. १. सूचकको मुख्य तथा सहायक विषय क्षेत्र

क्र.स.	मुख्य विषय क्षेत्र	सहायक विषय क्षेत्र
१.	नीति, कानून, योजना	<ul style="list-style-type: none"> • नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता • योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन • बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
२.	संस्थागत व्यवस्था	<ul style="list-style-type: none"> • कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व • कार्यप्रणाली समावेशी • समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व • वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता • तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन
३.	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	<ul style="list-style-type: none"> • मानव संसाधन तथा क्षमता विकास • अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरुद्ध जनचेतना • कानूनी साक्षरता • विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता
४.	सेवा प्रवाह	<ul style="list-style-type: none"> • पूर्वाधार विकास • प्रजनन स्वास्थ्य • शिक्षा कार्यक्रम • खानेपानी तथा सरसफाइ • स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन
५.	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	<ul style="list-style-type: none"> • सुशासन • उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता • सूचना तथा संचार • अनुगमन तथा मूल्याङ्कन • समन्वय र सम्बन्धविस्तार

१.५ लैससास परीक्षणको विधि र तरिका

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विषय बस्तु स्थानीय तहमा नौलो विषय हैन तथापी औपचारिक रूपमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण चाँहि नयाँ विषय भएकाले स्थानीय तह आफैले परीक्षण गर्ने व्यवस्था भए तापनि स्थानीय तह सबैको स्रोत साधन क्षमता र बुझाई एकैस्तरमा नभएकाले शुरुवाती समयमा बाह्य सहयोगबाट परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । यस कार्यमा नेपाल सरकार संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय अन्तर्गत प्रादेशिक तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (PLGSP), प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र कलबलगुरी झापाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग र सहजीकरणमा लैससास परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ। यो परीक्षणको कार्य सम्पन्न गर्न विभिन्न विधी, तौर तरिका अपनाईएको थियो जसलाई तीन चरणमा देहाय अनुसार व्याख्या गरिएको छ ।

१.५.१ तयारी चरण

- सर्व प्रथम प्रादेशिक तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (PLGSP), प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र कलबलगुरी झापाले लैससास सम्बन्धी विज्ञहरूको सूचीबाट आवश्यक संख्यामा विज्ञहरू छनौट गरी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम सम्पन्न गरेको थियो । तालिम प्राप्त स्रोत व्यक्तिहरूलाई उपयुक्तताको आधारमा स्थानीय तहहरू छानी ४ कार्यदिन र योजना सहित जिम्मेवारी प्रदान गरिएको थियो ।
- सहजकर्ताबाट यस खाँदबारी नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँग सम्पर्क तथा समन्वय गरी लैससास परीक्षणका लागि २०७८।१२।१ देखि ४ गतेसम्म समय मिलाईएको थियो । यसरी तय भएको समय तालिका अनुसार समयमै सहजकर्ताहरू उपस्थित भई कार्यशाला आयोजना गर्ने, लैससास कार्यान्वयन समिति र लैससास परीक्षण कार्यदल निर्माण गर्ने र सूचनाहरू संकलन गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको थियो । गठीत कार्यान्वयन समिति र कार्यदलको विवरण अनुसुचीमा उल्लेख गरिएको छ ।
- तेस्रो दिनमा दिनमा नगरपालिकामा रहेका विद्यमान दस्तावेजहरू जस्तै: नगर प्रोफायल, गत वर्ष र चालु वर्षको कार्यक्रम बजेट पुस्तिका, केहि राजपत्रहरू, लैससास सम्बन्धी निर्णयहरू संकलन र केहि अध्ययन गरियो ।

१.५.२ कार्यान्वयन चरण

- निर्धारित मिति २०७८।१२।१ गते १० बजे अभीमुखीकरण तथा कार्यशाला कार्यक्रम शुरुवात गरिएको थियो । कार्यक्रमलाई थोरै औपचारिकता दिन छोटो उद्घाटन कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो जसको अध्यक्षता नगर प्रमुख श्री मुरारी प्रसाद खतिवडाले गर्नु भएको थियो भने परीक्षकहरूको तर्फबाट नुषराज श्रेष्ठले कार्यक्रमको उद्देश्यसाथ सहभागीहरूलाई स्वागत गर्नुभएको थियो । प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ओमप्रसाद सुवेदीले लैससास परीक्षण सम्बन्धमा छोटो मन्तव्य राख्नुभएको थियो । नगर प्रमुख खतिवडाले विशेषगरी यस प्रकारका कार्यक्रमहरूले स्थानीय तहहरूलाई मज्वुत बनाउन सहयोग गर्ने, लैससास सम्बन्धी नीति योजना निर्माण गर्न सहयोग पुग्ने, लिजा वित्तिय सुशासन लगायतका स्वमुल्यांकनहरूले सुशासन प्रवरद्धनमा सहयोग गर्ने कुराहरू राख्नु भएको थियो । सबैलाई एकै प्रकारको सूचक प्रयोग गर्दा न्यायीक नतिजा नआउने, क्षमता विकासका अन्य कार्यक्रमहरू आउनु पर्ने जस्ता धारणाहरू व्यक्त भएका थिए । कार्यक्रममा उप प्रमुख, वडाध्यक्षहरू कार्यपालिका सदस्यहरू र कर्मचारीहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।
- उद्घाटन सत्रपछि लैससासको अवधारणा र सैद्धान्तिक पक्षहरू तथा लैससास परीक्षण सम्बन्धी दुई वटा प्रस्तुतीकरण भई आवश्यक छलफल भएको थियो ।

- लैससास दीगदर्शन २०७८ अनुसार ५ वटा विषय क्षेत्रहरू: नीति कानुन योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संशाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व अन्तर्गत का २०,२० वटा गरी जम्मा १०० वटा सूचकहरूको बारेमा, अंक प्रदान गर्ने विधीको बारेमा र प्रमाणीकरणको बारेमा सहजकर्ताद्वारा संक्षिप्त प्रस्तुतीकरण गरिएको थियो । सामुहिक रूपमा अंक प्रदान गर्न समूह विभाजन, समूह छलफल र सूचक अनुसार अंक प्रदान गर्ने कार्य सम्पन्न गरी समूह प्रस्तुतीकरण भएको थियो । यसरी पाँच वटै समूहले आ आफ्नो विषय क्षेत्रमा दिइएको प्रत्येक प्रस्तुती उपर आवश्यक सल्लाह, सुझाव तथा पृष्ठपोषण समावेश गरी सबै सूचकहरूमा भएको मापन कार्यलाई अन्तिम रूप दिईएको थियो ।
- दोस्रो दिन अघिल्लो दिनकै समूहमा बसि पाँच वटै विषय क्षेत्रहरूको सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौती (SWOT)को समूह कार्यमार्फत विश्लेषण गरिएको थियो ।
- सबै सूचकहरूको मापनको प्रारम्भिक नतिजा र सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौतीको विश्लेषणाका आधारमा कमजोर सूचकहरूको सुधारका लागि खाँदबारी नगरपालिकाको लैससास विकास कार्ययोजना निर्माण गरिएको थियो र निर्णायक तहबाट यसको कार्यान्वयनका लागि प्रतिबद्धताका साथ दुई दिने कार्यशाला सम्पन्न भएको थियो ।

१.५.३ प्रतिवेदन चरण

कार्यशालाका सहभागीहरूबीच भएको छलफलबाट आएको निचोड, सूचकले प्राप्त गरेका अंकहरू र दस्तावेजहरूको विश्लेषणबाट प्राप्त सूचनाहरूका आधारमा यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । मुख्यगरि देहाय बमोजिमका तालिका तथा औजारहरू समेटेर प्रतिवेदन तयार गरिएको छ:

- १ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू
- २ शीर्षकगत प्रासाङ्क तालिकीकरण
- ३ माकुरी जालोको नमूना चित्र
- ४ लैससास परीक्षण नतिजा बारचार्ट
- ५ पालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था
- ६ स्थानीय तहको लैससास अवस्थाको लेखाजोखा सबल पक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू
- ८ लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना

१.६ लैससास परीक्षणका सहभागीहरू

यस खाँदबारी नगरपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्ने कार्यमा नगरपालिकाका प्रमुख, उप प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, वडाध्यक्षहरू, कार्यपालिका सदस्यहरू, विषयगत शाखा प्रमुखहरू र अन्य कर्मचारीहरू गरि जम्मा ३२ जनाको सहभागीता रहेको थियो । सहभागीहरूको विवरण अनुसूचीमा दिईएको छ ।

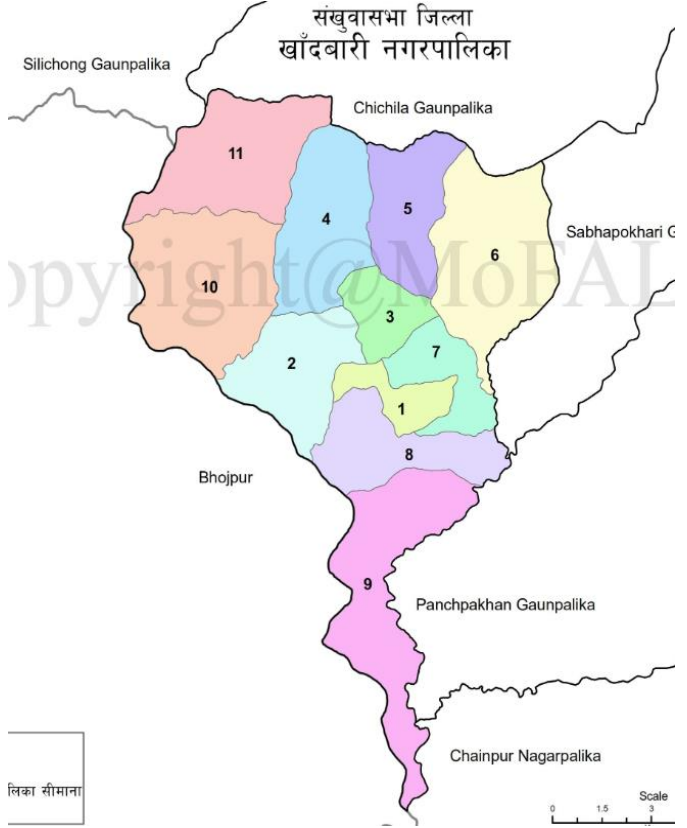
तालिका नं. २. बृहत जातीय तथा लैंगिक आधारमा सहभागीहरूको विवरण निम्नानुसार रहेको छ:

महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाती	क्षेत्री	ब्राम्हण	जम्मा
९	२३	३२	४	१३	८	७	३२

खण्ड -२ तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र व्याख्या

२.१ खाँदवारी नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय:

पुर्वाञ्चल विकास क्षेत्रमा अवस्थित खाँदवारी नगरपालिका संखुवासभा जिल्लाको सदरमुकाम हो । खाँदवारी नेपालका प्रमुख समृद्ध शहरहरू मध्यमा सुन्दर र विविध सांस्कृतिक विविधता भएको शहर हो । वि.सं. २०५३ माघ १८ गते संखुवासभा जिल्लाको सदरमुकाम खाँदवारीलाई तत्कालिन मनकामना, पाडमा, र माल्टा गरी ३ वटा गाउँ विकास समितिलाई मिलाएर नगरपालिकाको रूपमा घोषण गरिएको थियो । पुनः २०७१ सालमा सितलपाटी गाविसलाई गाभी ११ वटामा विभाजन गर्दै दोश्रोपटक नगरपालिकाको गठन भएको हो । यस नगरपालिका समुन्द्री सतहबाट २७८ मिटर (अरुण नदी र सभा खोलाको दोभान) देखि २१७१ मिटर (छियाडकुट्टी डाँडा) को उचाईमा रहेको छ । भौगोलिक अवस्थितिका हिसाबले नपा २७ डिग्री १६ मिनेट १४ सेकेन्ड देखि २७ डिग्री २७ मिनेट ४४ सेकेन्ड उत्तरी अक्षांश र ८७ डिग्री १४ मिनेट २७ सेकेन्ड देखि ८७ डिग्री ७ मिनेट २६ सेकेन्ड पूर्वी देशान्तर सम्म फैलिएको छ । यस नपाको पश्चिममा भोजपुर जिल्लाको षडानन्द नगरपालिका, उत्तरमा संखुवासभा जिल्लाको चिचिला गाउँपालिका र सिलिचोङ गाउँपालिका, पूर्वमा सवापोखरी गाउँपालिका, पाँचखपन गाउँपालिका र चैनपुर नगरपालिका छन् । यसै गरी दक्षिणमा समेत चैनपुर नगरपालिका र भोजपुर जिल्लाको सिमाना रहेको छ । नपाको कुल क्षेत्रफल १२२.७८ वर्ग किमी छ । साविकका खाँदवारीका १३ वडा र सितलपाटीका ९ वडाहरूलाई पुनरसंरचना गरी खाँदवारी नपा गठन गरिएको हो ।

२.२ जनसंख्याको अवस्था

खाँदवारी नगरपालिकाको वडानुसारको क्षेत्रफल, घरधुरी, जनसंख्या विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा नम्बर	घरधुरी			जनसंख्या				जम्मा
	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	जम्मा	पुरुष	महिला	अन्य	उपलब्ध नभएको	
१	९३०	१४२	१०७२	२३६६	२३१६	१	०	४६८३
२	२९६	१५३	४४९	१०८७	१०३६	०	०	२१२३
३	६१२	१३३	७४५	१८२०	१७४९	०	०	३५६९
४	५९९	१६७	७६६	१७८१	१७६३	१	०	३५४५
५	२८५	५७	३४२	८४५	७९९	०	०	१६४४
६	४३९	७८	५१७	११५४	१०९५	१	३	२२५३
७	६५७	१५४	८११	२०५४	१९२७	०	०	३९८१
८	५१२	९१	६०३	१४६६	१४०९	२	०	२८७७
९	८१९	१६५	९८४	२२५६	२२२१	१	०	४४७८
१०	५६८	९९	६६७	१६६१	१५८६	०	०	३२४७
११	३६१	८९	४५०	११५९	११६८	०	०	२३२७
जम्मा	६०७८	१३२८	७४०६	१७६४९	१७०६९	६	३	३४७२७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६

२.३ जातजातीको अवस्था

यस नगरपालिकाको जनसंख्याको अवस्था हेर्दा स्थानीय बासिन्दाहरू पहाडी आदीवासी जनजातीहरूको बाहुल्यता देखिन्छ जसको उपस्थिति लगभग ६१ प्रतिशत रहेको छ । त्यस्तै गरि पहाडी ब्रम्हण क्षेत्री र दलितहरूको र केहि अन्य जातको मानिसहरूको बसोबास रहेको देखिन्छ ।

वडा नम्बर	जातजाती अनुसार परिवार संख्या									
	पहाडी वाम्हण/ क्षेत्री	तराई वाम्हण/ क्षेत्री	पहाडी आदीबासी/ जनजाती	तराई आदीबासी/ जनजाती	पहाडी दलित	तराई दलित	मुस्लिम	पहाडी अन्य	उपलब्ध नभएको	जम्मा
१	११६२	४०	३०३४	२३	४००	१४	४	०	६	४६८३
२	८९६	३	८१९	१	३९८	२	०	४	०	२१२३
३	१२१७	०	२१९०	७	१५५	०	०	०	०	३५६९
४	११८	१	२८३२	११	२४०	०	०	३४३	०	३५४५
५	५५५	०	८८०	६	२००	०	०	३	०	१६४४
६	५४३	२०	१३७३	५	३१०	०	०	०	२	२२५३
७	९१७	५	२६३५	१५	३७८	०	०	०	३१	३९८१
८	१२२०	१७	११५५	१३	४५०	११	०	१	१०	२८७७
९	११०९	८	२९०१	२५	४३५	०	०	०	०	४४७८
१०	११०२	१	१४५६	२१	४८५	०	१	१८१	०	३२४७
११	१३४	१	२०३९	२	१५१	०	०	०	०	२३२७
जम्मा	८९७३	९६	२१३१४	१२९	३६०२	२७	५	५३२	४९	३४७२७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६

२.४ लैससासको दृष्टिले केहि तथ्यहरूको विश्लेषण

खाँदबारी नगरपालिकाले उपलब्ध गराएको नगर पार्स्वीचित्र, बार्षिक योजना किताव, पालिका आफुले निर्माण गरेका ऐन, कानुन तथा कार्यविधीहरूको अध्ययनबाट प्राप्त सूचनाहरूको आधारमा देहाय अनुसार लैससास प्रवर्दनका गतिविधी तथा तथ्यहरू प्राप्त भएकाछन्

- नगरपालिकाको नीति निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने तहमा लैससासको सहभागिता देहाय अनुसार भएको पाईयो ।

विवरण	महिला	पुरुष	दलित	जनजाती	क्षेत्री	ब्राम्हण	जम्मा
जनप्रतिनिधी	२५	३४	१५	२८	१२	४	५९
कर्मचारी	२०	७७	८	४६	२२	२१	९७

स्रोत: नगर प्रोफायल २०७६

उल्लेखित तालिका हेर्दा नीति निर्माण तहमा रहेका जनप्रतिनिधी र कार्यान्वयन तहमा रहेका कर्मचारीहरूको विवरण हेर्दा लैससासको दृष्टिले एकदमै समावेशी रहेको देखिन्छ ।

- आ.ब. २०७७।०७८ को बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित वर्ग महिला बालबालिका जेष्ठ नागरिक, दलित, जनजाती, अपाङ्गता तथा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बद्ध शीर्षकमा जम्मा २८ वटा रणनीतिहरू राखी कार्यक्रमहरू बनाएको छ । लक्षित समुदायको विभिन्न २२ वटा कार्यक्रमका लागि ४३ लाख रुपैयाँ बजेट छुट्याएको पाईयो ।

- नगरपालिकाको आवधिक योजनामा पनि सामाजिक विकास सम्बन्धी योजनाहरूमा यसको लक्ष्य उद्देश्य तथा रणनीति साथ लैससासका विभिन्न कार्यक्रमहरूको व्यवस्था गरिएको छ ।
- नगरपालिकाको आन्तरिक व्यवस्थापनका कार्यहरू सम्पादन गर्न कानून सम्बद्ध गठीत विभिन्न समिति, उपसमिति, कार्यदल र विकास निर्माणका कार्य संचालन गर्न गठन हुने उपभोक्ता समिति, निर्माण समिति, समुह जस्ता संस्थाहरूमा ३३ प्रतिशत भन्दा बढी लक्षित समुदायको प्रतिनिधित्व हुने गरेको पाईयो ।
- ५ वर्षमाथिका जम्मा निरक्षर जनसंख्या ४१४१ जनामध्ये महिलाहरूको निरक्षर संख्या २९१५ रहेको छ जुन संख्या जम्माको ७० प्रतिशतमाथि हो ।
- एक दर्जन हाराहारीमा प्रकाशित राजपत्रहरूमा शिक्षा सम्बन्धी ऐनमा बाहेक लैससासको उल्लेख गरेको पाईएन ।
- विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको संख्या महिला ४८ र पुरुष ६८ गरी जम्मा ११६ रहेकाछन् । यी मध्ये १६ महिला र २६ पुरुष गरी जम्मा ४२ जनाले मात्र अपाङ्ग परिचय पत्र पाएकाछन् ।
- व्यवसायिक सीपमुलक तालिम प्राप्त महिलाहरूको संख्या ६१ रहेको छ । यो जम्मा सहभागीको २४ प्रतिशत हो ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने ज्येष्ठ तथा अन्य लक्षित वर्गको संख्या २५८९ रहेको छ जसमध्ये १६८२ महिला र बाँकी पुरुष ९०७ रहेकाछन् ।
- २० वर्षमुनीका बाल विवाह गर्नेहरूको संख्या ६०० जना रहेको जसमा ४५७ बालिकाहरू रहेका छन् ।
- सबै वडाहरूका लागि महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरूको संख्या ३६ जना रहेको छ ।
- आमा समूहमा सहभागी भएका महिलाहरूको संख्या २९१ जना रहेको छ ।
- आफ्नो घर छाडेर अरुको घरमा गई काम गर्ने १६ वर्षमुनीका बालबालिकाको संख्या १३ रहेकोछ । साथै १६ वर्षमुनीका बालश्रमिकहरू प्रयोग गर्ने घरधुरी १० रहेकाछन् ।

लैससास परीक्षणको क्रममा यस नगरपालिकाका जनप्रतिनिधी, कर्मचारी, स्थानीयहरूसँगको अन्तरक्रिया कार्याशाला गोष्ठी र व्यक्तिगत अवलोकनका आधारमा हेर्दा खाँदबारीमा लैससास प्रवर्दनका प्रयासहरू भएको देखिन्छ ।

खण्ड - ३ तथ्यांक विश्लेषण

३.१ लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरु

कुनैपनि अध्ययन अनुसन्धानहरुबाट प्राप्त भएका नतिजालाई बढी आकर्षित र सवैले सहज तरिकाले बुझ्न सक्ने गरि विश्लेषण गरी प्रस्तुत गर्न विभिन्न प्रकारका विश्लेषण औजार तथा तौर तरिका वा विधीको प्रयोग गर्ने गरिन्छ । खाँदबारी नगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्ने क्रममा मुख्यगरि देहाय अनुसारका औजार तथा विधीहरु प्रयोग गरी तथ्यांक विश्लेषण गरिएको छ ।

३.१.१ सन्दर्भ सामाग्रीहरुको अध्ययन

नगरपालिकाको समग्र अवस्थाको जानकारी लिई लैससास परीक्षणमा सूचकहरुले प्राप्त गर्न सक्ने अंकहरु प्रदान गर्दा पुष्ट्याईका आधारहरु चाहिने भएकाले पुष्ट्याईका आधारहरु भएका नगरपालिकाको प्रोफायल, योजना किताव, नीति कानुन तथा कार्यविधीहरु, कार्यपालिका तथा सभाका निर्णयहरु र प्रगति प्रतिवेदनहरुको अध्ययन गरिएको थियो ।

३.१.२ कार्यशाला तथा छलफल

कार्यशालालाई पनि यस लैससास परीक्षणमा सूचनाहरु संकलन गर्ने विधी र औजारको रूपमा लिन सकिन्छ । यस नगरपालिकाको लैससास परीक्षण गर्दा सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा दुइ दिनको कार्यशाला आयोजना गरिएको थियो । यसमा खासगरि मुख्य पाँच वटा सूचक क्षेत्रमा छलफल गर्न साना साना ५ वटै समूह विभाजन गरी सूचकहरुका बारेमा व्यापक छलफलले अंक प्रदान गरेको थियो । यस प्रकारको छलफलबाट आएको निष्कर्षहरुले तथ्यांक विश्लेषण गर्न सहज भएको थियो ।

३.१.३ SWOT विश्लेषण

यस औजारले खासगरि कुनैपनि संस्था वा विषय वा क्रियाकलापहरुको सवल पक्ष (Strengths), कमजोर पक्ष (Weakness), अवसर (Opportunities), चुनौती (Threats) (SWOT) विश्लेषण गर्दछ । यस पालिकाको लैससास परीक्षण गर्न यो औजार पनि प्रयोग गरिएको छ । सवै सूचकहरुको सामूहिक मापनपछि प्राप्त अंकहरुको आधारमा मुख्य विषय क्षेत्रहरु: नीति कानुन योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संशाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्वको सामूहिक रूपमै SWOT विश्लेषण गरिएको थियो ।

३.१.४ रेखाचित्र, स्तम्भचित्र तथा तालिकाहरु

लैससास परीक्षणको क्रममा प्राप्त नतिजाहरुलाई मुख्य क्षेत्र, उप क्षेत्र अनुसार विश्लेषण गर्न माकुरी जालो, स्तम्भ चित्र तथा विभिन्न तालिकाहरुको प्रयोग गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

खण्ड — ४ मुख्य उपलब्धि (Findings)

४.१ लैससास परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था

नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रलयद्वारा जारी लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शनको आधारमा उल्लेखित विधि अपनाई खाँदबारी नगरपालिकाको आ.ब.२०७७।०७८ को लैससास परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । यस परीक्षणले खाँदबारी नगरपालिकाले लैससासको क्षेत्रमा गरेका क्रियाकलापहरूलाई उजागर गरेको छ । यो परीक्षणले पालिकाले महिला तथा लक्षित वर्गको विकासका लागि गरेका राम्रा, नराम्रा तथा गर्न बाँकी रहेका कार्यहरूलाई सबैसामु ल्याउने प्रयास गरेको छ । यसले आगामी दिनमा लैससासको क्षेत्रमा कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्न नयाँ आधार पनि तय गरेको छ ।

४.१.१ परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरूले प्राप्त गरेका अंकहरूको लेखाजोखा

खाँदबारी नगरपालिकाले लैससास परीक्षण विधि अनुसार आ.ब. २०७७।०७८ को लैससास परीक्षण गरेको छ । यसमा खासगरी पालिकाले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा गरेका कामहरू जस्तै: पालिकाले बनाएका नीति कानून तथा योजनामा लैससास समावेश छ छैन, यस सम्बन्धी काम गर्ने संस्थागत व्यवस्था गरेको छ छैन, सेवा प्रवाह लैससास मैत्री छ छैन, क्षमता विकास, सुशासन तथा उत्तरदायित्व लगायतका मुख्य विषय हरू समेटेर बनाएको १०० वटा सुचकहरू र यसैभित्रका मुख्य ५ विषय क्षेत्र र २२ उप विषय क्षेत्रमा गरेको परीक्षणको विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ५ शिर्षकगत प्राप्तांकविवरण

क्र.स.	सूचकका मुख्य शिर्षकहरू	पूर्णाङ्क	प्राप्तांक			कुल प्राप्ताङ्क	प्रतिशत	नतिजा
			० अंक प्राप्त	०.५ अंक प्राप्त	१ अंक प्राप्त			
१	नीति कानून योजना	२०	९	४	७	९.०	४५%	सामान्य
२	संस्थागत व्यवस्था	२०	३	१५	२	९.५	४८%	सामान्य
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	३	९	८	१२.५	६३%	उत्तम
४	सेवा प्रवाह	२०	७	६	७	९.०	४५%	सामान्य
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	४	८	८	१३.५	६५%	उत्तम
	जम्मा	१००	२६	४२	३२	५३.०	५३.०%	सामान्य

माथिको तालिका नं. ५ अनुसार यस नगरपालिकाको नीति कानून तथा योजना निर्माण गर्दा लैससासको दृष्टिकोणले उपयुक्त भए नभएको विश्लेषण गर्ने नगरेको, त्यस्तै गरि लैससास प्रवर्द्धन तथा परीक्षणका लागि छुट्टै नीति तथा विधी तयार नभएकाले यी नीतिहरू बनाउन आवश्यक देखिन्छ । दीगो विकासका लक्ष्यको लक्ष्य नं. ५ को लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्नेको स्थानीयकरण गरि कार्यक्रम गर्ने र लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्नपर्ने देखिन्छ ।

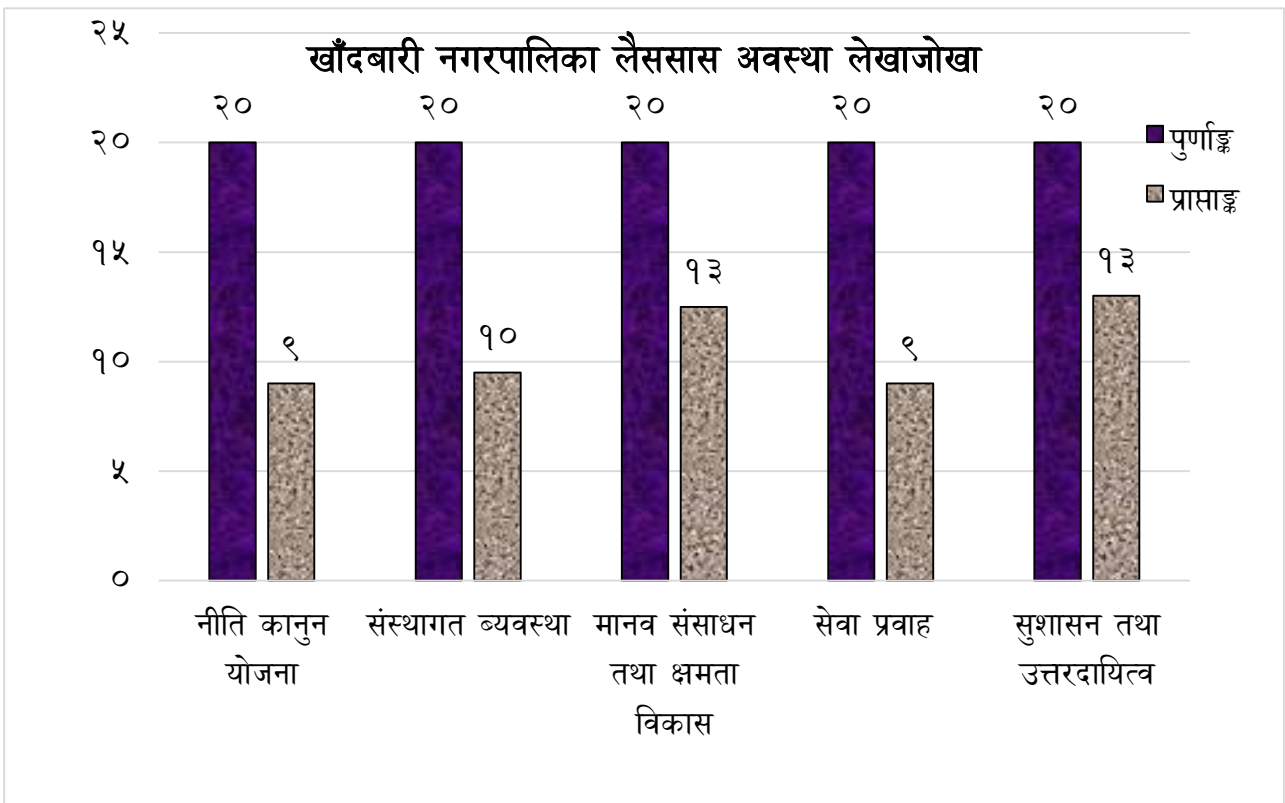
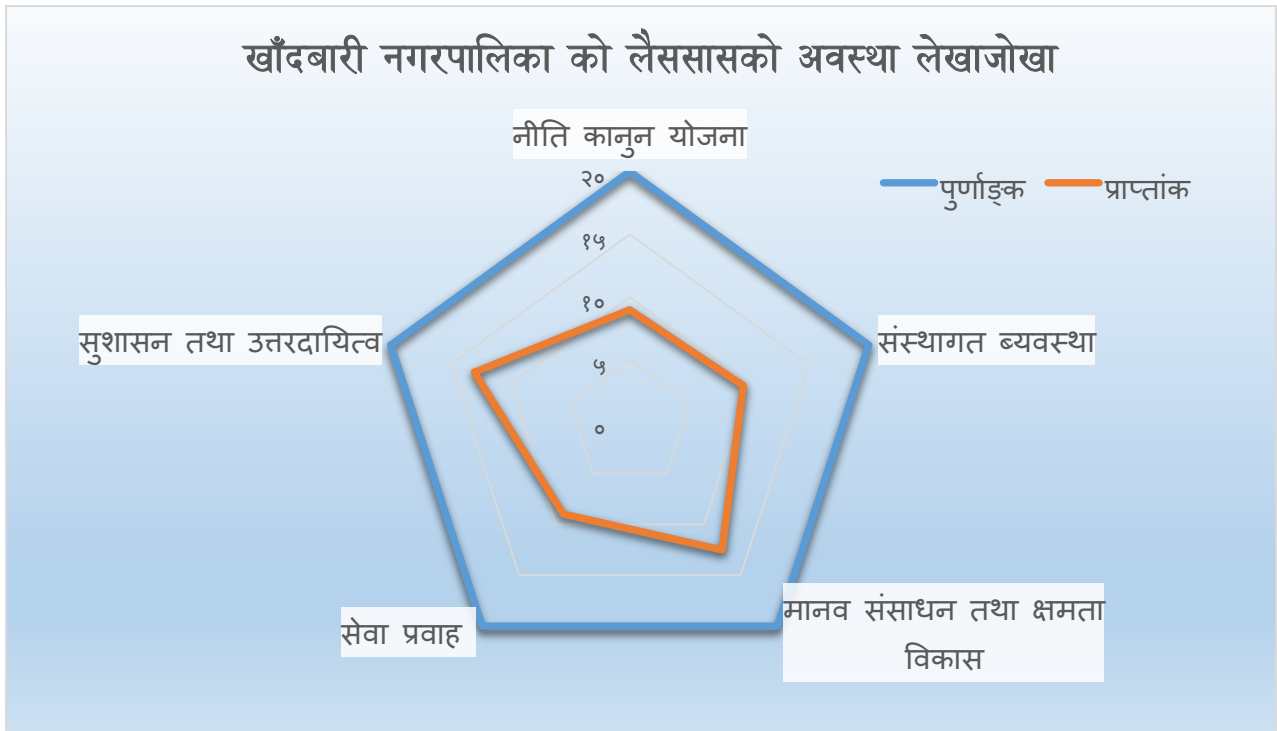
संस्थागत व्यवस्थामा ४८ प्रतिशत मात्र अंक प्राप्त भएको छ । यसमा खास गरी लैससास समेटेर खण्डीकृत तथ्यांक लिने र प्रयोग गर्ने, लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक विनियोजन ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरी स्थानीय योजना तर्जुमा गर्ने, कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाई लागु गर्ने जस्ता कार्यहरू गरेमा यस सूचकमा सुधार गर्न सकिने देखिन्छ । मानव संसाधन तथा क्षमता विकासको क्षेत्रमा ६३ प्रतिशत मात्र अंक प्राप्त भएको छ । लैससास प्रवर्द्धनका लागि कार्ययोजना बनाउने, मानव संसाधन केन्द्र स्थापना गर्ने, लोकसेवा तयारी कक्षाहरू संचालन गर्ने, कानुनी सचेतना अभिमुखीकरण जस्ता कार्यहरू गर्नपर्ने देखिन्छ । सुशासन तथा उत्तरदायित्व र सेवा प्रवाहको क्षेत्रमा अंकहरू क्रमशः ४५ र ६५ प्रतिशत मात्र रहेको छ । सेवा प्रवाहका सूचकहरू र प्रवाह गरिएका सेवाहरूको गुणस्तर मापन गर्न सुशासनका औजारहरूको प्रयोग शुन्यप्राय छ । यी सूचकहरूमा योजनाबद्ध तरिकाले कार्य गरेमा मात्र राम्रो नतिजा आउन सक्छ । यी सूचकहरूमा लैससासको दृष्टीकोणले अझ धेरै काम गर्न बाँकी रहेको देखिन्छ ।

यस तालिकामा दिइएको तथ्यलाई हेर्दा २६ प्रतिशत सूचकहरू पुरै शुन्य अवस्थामा देखिन्छ भने ४२ प्रतिशत सूचकहरूमा आधा भन्दा बढी काम गर्न बाँकी रहेको छ । पुरा अंक प्राप्त भएका सूचकहरूको पनि निरन्तरता आवश्यक छ । ५ मुख्य विषय क्षेत्र मध्ये दुई वटा क्षेत्रमा मात्र उत्तम अवस्थाको प्राप्ति रहेको छ भने अन्य ३ वटा क्षेत्रमा ६० प्रतिशत भन्दा कम अंक प्राप्त भएको छ । समग्रमा ५३ प्रतिशत अंक प्राप्त भएको छ जुन सामान्य अवस्थाको अंक हो । यी विषय क्षेत्रसँग सम्बन्धीत सूचकहरूको सुधारका लागि आवश्यक स्रोत साधन सहितको कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गरेमा मात्र लैससासको क्षेत्रमा धेरै सुधार ल्याउन सकिने देखिन्छ ।

४.१.२ लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरी जालो

खाँदबारी नगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण परीक्षण २०७८ नगरपालिकाकै जनप्रतिनिधीहरू र कर्मचारीहरूको सहभागितामा स्व मुल्याङ्कन गरिएको थियो । प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्रको सहजिकरणमा भएको उक्त परीक्षणबाट आएका मुख्य विषयक्षेत्रको नतिजालाई सवैले बुझ्ने गरि माकुरी जालो (Spider Diagram) को मध्यमबाट प्रस्तुत गरिएको छ । माकुरी जालोको भित्री भागमा अंक सहित पहुँलो रेखाले पाँच वटै सूचकको प्राप्ति देखाएको छ भने बाहिरी भागको निलो घेराले सूचकहरूको पूर्णांक देखाएको छ ।

त्यस्तैगरि यहि मुख्य विषय क्षेत्र अनुसारका सूचकहरूमा प्राप्त भएका अंकहरूलाई स्तम्भ चित्रको माध्यमबाट पनि प्रस्तुत गरिएको छ । यसमा गाढा स्तम्भहरूले विषय क्षेत्रको पूर्णांक देखाएको छ भने हल्का रंगको स्तम्भले प्राप्तिदेखाएको छ ।

४.१.३ शीर्षकगत रूपमा सूचकको उप विषय क्षेत्रानुसार नतिजा

यस पालिकाको लैससास परीक्षणबाट आएका २२ वटा उप विषयक्षेत्रको नतिजालाई पनि तालिका नं. ६ मा माकुरी जालो (Spider Diagram) को मध्यमबाट प्रस्तुत गरिएको छ । माकुरी जालोको भित्री भागमा अंक सहित पहुँलो रेखाले पाँच वटै सूचकको प्राप्तांक देखाएको छ भने बाहिरी भागको निलो घेराले सूचकहरूको

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

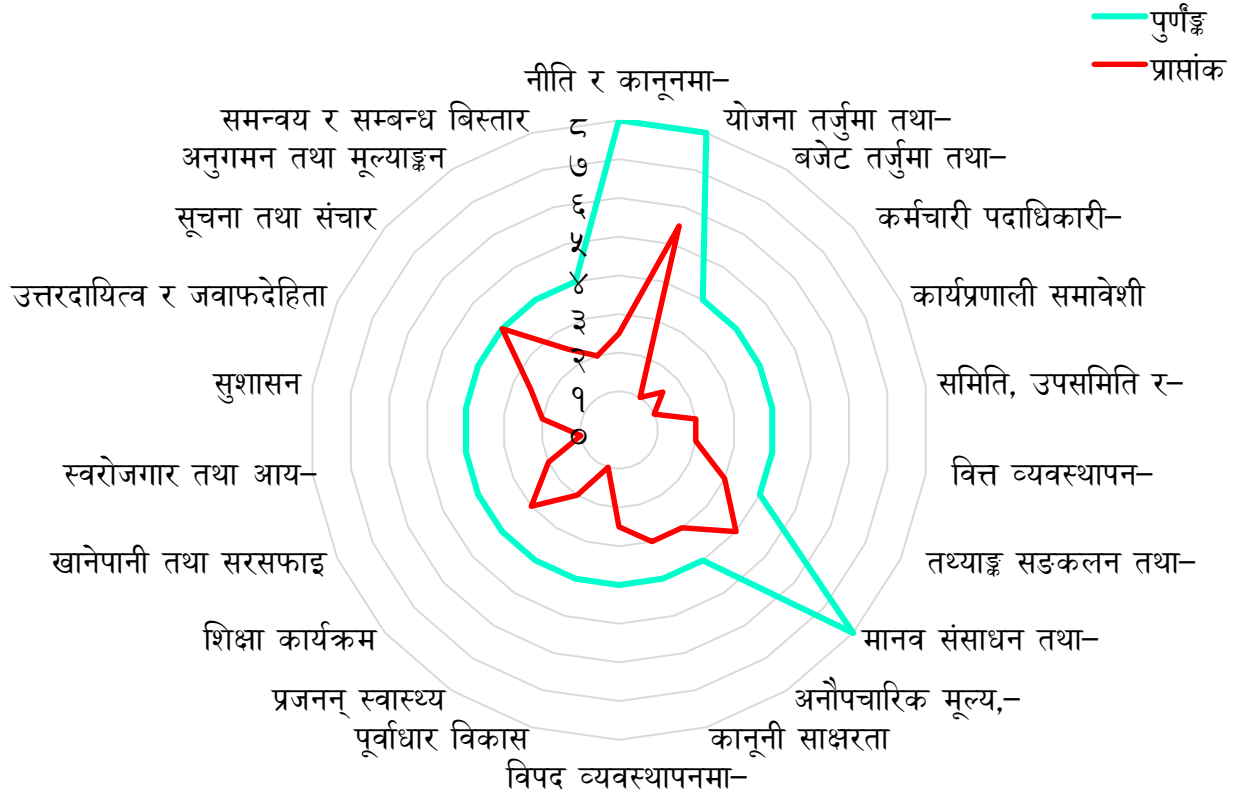
पुर्णांक देखाएको छ । त्यस्तैगरि यहि मुख्य विषय क्षेत्र अनुसारका सूचकहरूमा प्राप्त भएका अंकहरूलाई स्तम्भ चित्रको माध्यमबाट पनि प्रस्तुत गरिएको छ । यसमा गाढा स्तम्भहरूले तत्तत् विषय क्षेत्रको पुर्णांक देखाएको छ भने हल्का रंगको स्तम्भले प्रासांकलाई देखाएको छ ।

तालिका नं. ६

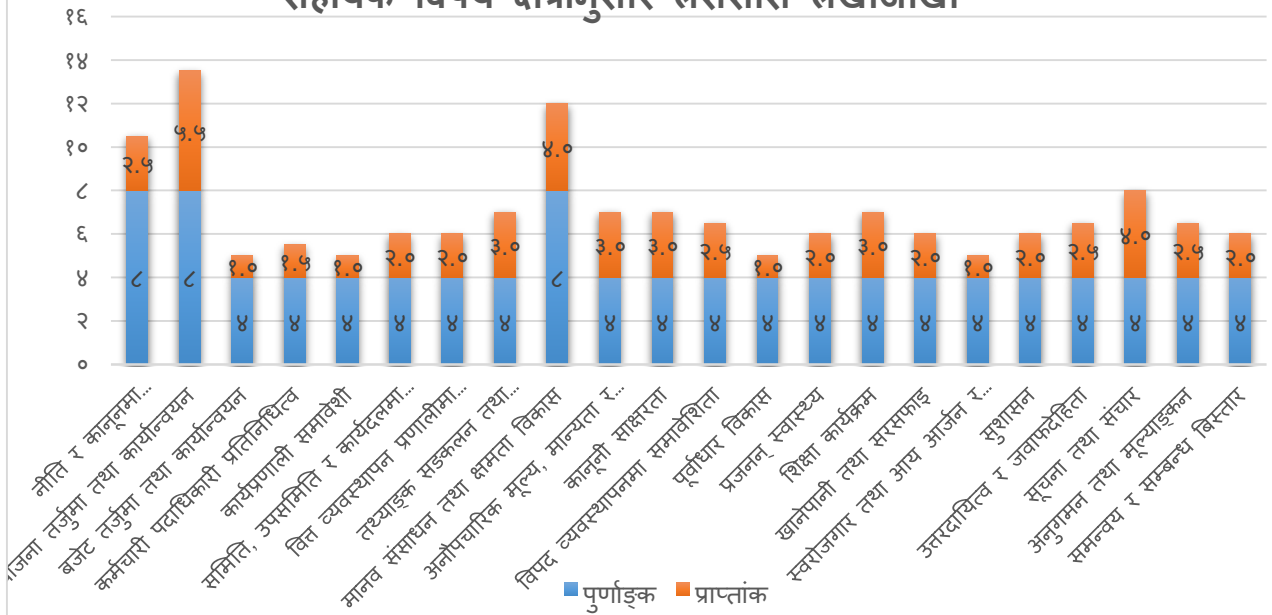
शिर्षकगत (सहायक विषय क्षेत्र) रूपमा प्रासांकको विवरण

क्र.स.	सूचक र उप- सूचकहरू	पूर्णाङ्क	प्रासांक			कुल प्रासाङ्क
			० अंक	०.५ अंक	१ अंक	
१	नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता	८	०	१	२	२.५
२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	१	३	४	५.५
३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	३	०	१	१.०
४	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	१	३	०	१.५
५	कार्यप्रणाली समावेशी	४	२	२	०	१.०
६	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	०	४	०	२.०
७	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	०	४	०	२.०
८	तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	०	३	२	३
९	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३	२	३	४.०
१०	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	०	२	२	३
११	कानूनी साक्षरता	४	०	२	२	३
१२	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	०	३	१	२.५
१३	पूर्वाधार विकास	४	२	२	०	१
१४	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	१	२	१	२.०
१५	शिक्षा कार्यक्रम	४	१	०	३	३.०
१६	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	०	२	१	२.०
१७	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	३	०	१	१
१८	सुशासन	४	०	२	१	२
१९	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	१	०	३	३
२०	सूचना तथा संचार	४	०	०	४	४.०
२१	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	०	३	१	२.५
२२	समन्वय र सम्बन्धविस्तार	४	१	२	१	२.०
	जम्मा	१००	२६	४२	३२	५३.०

खाँदबारी नगरपालिका लैससास लेखाजोखाविस्तृत

सहायक विषय क्षेत्रानुसार लैससास लेखाजोखा

तालिका- ७			
सर्व सूचक अनुसार प्राप्तांक			
क्र स	सूचक नं	प्राप्तांक	उप सूचक को जम्मा
१	१.१.१	०.०	२.५
२	१.१.२	०.०	
३	१.१.३	१.०	
४	१.१.४	०.०	
५	१.१.५	०.५	
६	१.१.६	१.०	
७	१.१.७	०.०	
८	१.१.८	०.०	५.५
९	१.२.१	०.५	
१०	१.२.२	०.५	
११	१.२.३	०.५	
१२	१.२.४	१.०	
१३	१.२.५	०.०	
१४	१.२.६	१.०	
१५	१.२.७	१.०	१.०
१६	१.२.८	१.०	
१७	१.३.१	१.०	
१८	१.३.२	०.०	
१९	१.३.३	०.०	१.५
२०	१.३.४	०.०	
२१	२.१.१	०.५	
२२	२.१.२	०.०	
२३	२.१.३	०.५	१.०
२४	२.१.४	०.५	
२५	२.२.१	०.०	
२६	२.२.२	०.५	
२७	२.२.३	०.०	२.०
२८	२.२.४	०.५	
२९	२.३.१	०.५	
३०	२.३.२	०.५	
३१	२.३.३	०.५	२.०
३२	२.३.४	०.५	
३३	२.४.१	०.५	
३४	२.४.२	०.५	
३५	२.४.३	०.५	३.०
३६	२.४.४	०.५	
३७	२.५.१	१.०	

३८	२.५.२	०.५	४.०
३९	२.५.३	०.५	
४०	२.५.४	१.०	
४१	३.१.१	०.०	
४२	३.१.२	०.५	३.०
४३	३.१.३	१.०	
४४	३.१.४	१.०	
४५	३.१.५	१.०	
४६	३.१.६	०.५	
४७	३.१.७	०.०	
४८	३.१.८	०.०	
४९	३.२.१	१.०	३.०
५०	३.२.२	०.५	
५१	३.२.३	०.५	
५२	३.२.४	१.०	३.०
५३	३.३.१	१.०	
५४	३.३.२	१.०	
५५	३.३.३	०.५	
५६	३.३.४	०.५	२.५
५७	३.४.१	०.५	
५८	३.४.२	०.५	
५९	३.४.३	०.५	
६०	३.४.४	१.०	१.०
६१	४.१.१	०.५	
६२	४.१.२	०.५	
६३	४.१.३	०.०	
६४	४.१.४	०.०	२.०
६५	४.२.१	०.५	
६६	४.२.२	०.०	
६७	४.२.३	०.५	
६८	४.२.४	१.०	३.०
६९	४.३.१	१.०	
७०	४.३.२	१.०	
७१	४.३.३	०.०	
७२	४.३.४	१.०	२.०
७३	४.४.१	१.०	
७४	४.४.२	०.५	
७५	४.४.३	०.५	
७६	४.४.४	०.०	१.०
७७	४.५.१	१.०	
७८	४.५.२	०.०	
७९	४.५.३	०.०	

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

८०	४.५.४	०.०	
८१	५.१.१	०.५	२.०
८२	५.१.२	०.५	
८३	५.१.३	१.०	
८४	५.१.४	०.०	
८५	५.२.१	१.०	२.५
८६	५.२.२	१.०	
८७	५.२.३	०.५	
८८	५.२.४	०.०	
८९	५.३.१	१.०	४.०
९०	५.३.२	१.०	
९१	५.३.३	१.०	
९२	५.३.४	१.०	
९३	५.४.१	१.०	२.५
९४	५.४.२	०.५	

९५	५.४.३	०.५	
९६	५.४.४	०.५	
९७	५.५.१	०.५	२.०
९८	५.५.२	०.५	
९९	५.५.३	०.०	
१००	५.५.४	१.०	
	जम्मा	५३.०	५३.०
सारांश			
क्र स	विवरण	संख्या	
१	"०" प्राप्त गर्ने सुचक संख्या	२६	
२	"०.५" प्राप्त गर्ने सुचक संख्या	४२	
३	"१" प्राप्त गर्ने संख्या	३२	
	जम्मा		१००

खण्ड - ५ सबल पक्ष, कम्जोर पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू (SWOT) को विश्लेषण

यस खाँदबारी नगरपालिकाको आ.ब. २०७७।०७८ को लैससास परीक्षण गर्ने क्रममा सामूहिक रूपमा प्रदान गरिएको सबै सूचकहरूले प्राप्त गरेको प्रासांकको आधारमा लैससासभिन्नै रहेर पाँच वटै मुख्य विषय क्षेत्रानुसार सबल पक्ष, कम्जोर पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू (SWOT) को विश्लेषण गरिएको छ । यसरी सामूहिक रूपमा तयार गरिएको लैससास को अवस्था निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

मुल शीर्षक	सबल पक्ष	सुधार गर्नुपर्ने पक्ष	अवसर	चुनौती
नीति, कानून, योजना	<ul style="list-style-type: none"> आवधिक तथा वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्दा महिला तथा अन्य लक्षित वर्गको कार्यक्रमहरू समेटिने गरेको । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा टोलस्तरमा विभिन्न समुदायसँग छलफल हुने गरेको । अपाङ्गता रोक्थाम तथा पुनस्थापना कार्यविधि निर्माण गरी लागु गरेको । अपाङ्गता परिचय पत्र, जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरण निर्देशिका भएको । महिला हिंसा र विभेदबाट हुने घटनाहरूको सुनुवाई न्यायीक समिति मार्फत हुने गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> नीति नियम बनाउँदा लैससासको दृष्टिले विश्लेषण गर्ने टोली निर्माण नभएको । छुट्टै लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति नभएको । योजना तर्जुमा तथा अनुगमन मुल्याङ्कनलाई लैससासको दृष्टिले हेर्ने नगरेको । योजना तयार गर्दा लक्षित वर्गको छुट्टाछुट्टै पहिचान तथा विश्लेषण नभएको । पालिकाले नीति नियम कार्यविधि योजना जारी गर्नुभन्दा अगाडी लैससास को दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण नगर्नु । निश्चित प्रतिशत बजेट लैससास प्रवर्द्धनमा नछुट्याउनु । 	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यक पर्ने कानून नीति नियम आफै बनाउन सकिने अधिकार स्थानीय तहमा रहनु । सबै समुदाय बिच सामाजिक र सांस्कृतिक विविधता रहेकोले सामाजिक समावेशीकरण व्यवहारमा लागु गर्ने उपयुक्त अवसर रहेको । विद्यमान ऐन, कानून, नीति, कार्यविधिहरूको पुर्ण प्रयोग गर्ने अवसर । स्थानीय रेडियोबाट सकारात्मक सन्देश तथा कार्यक्रमहरू संचालन भएको । 	<ul style="list-style-type: none"> भएका नीति नियम कार्यविधि कार्यान्वयन लैससास सम्बन्धी नीतिगत विषयहरू सरोकारवालालाई बुझाउन । जनचेतनाको स्तर स्रोतको अभाव
संस्थागत व्यवस्था	<ul style="list-style-type: none"> पालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितीमा परेका समुदायको प्रतिनिधित्व हुने गरेको आदिवासी जनजाती, दलित तथा अन्य 	<ul style="list-style-type: none"> नगरपालिकाको निर्णायक तहमा ५० प्रतिशत महिला सहभागिता नहुनु । लैससास बढाउनका लागि निश्चित कार्यनीति नभएको । लैससास हेर्ने लैंगिक विकास डेस्क तथा कुनै 	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यकताका आधारमा लैससास सम्बन्धी कानून, योजना, कार्यक्रम बनाउने र कार्यान्वयन गर्न आवश्यक संस्थागत व्यवस्था गर्ने स्रोत 	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यक दक्ष जनशक्ती व्यवस्थापन । खण्डीकृत तथ्यांकहरू अद्यावधिक गर्न ।

	<p>लक्षित समुह र महिलाहरूका लागि बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरेको ।</p> <ul style="list-style-type: none"> सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राही र पञ्जीकरणको अभिलेख व्यवस्थापन र तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गरेको । कार्यालयीय प्रयोजनका लागि भौतिक संरचना निर्माण भएको । 	<p>कार्यान्वयन समिति नएको ।</p> <ul style="list-style-type: none"> लैंगिक हिंसा नियन्त्रणका लागि कुनै आचार संहिता तथा कोषको व्यवस्था नहुनु । लैससास सम्बन्धी धेरै काम गरे तापनि अभिलेख व्यवस्थित हुन नसक्नु लैंगिक उत्तरदायी बजेट नबनेको । 	<p>साधन तथा अधिकार स्थानीयस्तरमा नै रहनु ।</p> <ul style="list-style-type: none"> खण्डीकृत तथ्यांक सहितको प्रोफायल अद्यावधिक गर्ने जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 	
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	<ul style="list-style-type: none"> कानुन मस्यौदा समिति क्रयाशील रहेको । सामाजिक विभेद, कुरीति, बाल विवाह घटाउने खालका केहि कार्यक्रमहरू संचालन भएको । लैंगिक हिंसा सम्बन्धी बजेट रहेको १६ दिने अभियान संचालन गरेको । लैससास सम्बन्धी तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू संचालन गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> लैससास विकासमा भन्दा पूर्वाधार विकासमा जोड दिनु । सेवाग्राहीको चासोमा कमी । लैससास विकासका लागि क्षमता विकास कार्ययोजना नहुनु । मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा नहुनु लक्षित वर्गका लागि लोकसेवा तयारी कक्षा संचालन नहुनु । लैससास सम्बन्धी दीगो विकासको लक्ष्य, बेजिङ् घोषणा पत्र, संयुक्त राष्ट्र संघ लगायतका प्रतिबद्धताहरू को अभिमुखीकरण तथा स्थानीयकरण हुन नसक्नु । कानुनी सचेतना कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नगरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> जनप्रतिनिधीहरू तथा कर्मचारीहरूमा लैससास सम्बन्धी विषयमा जागरुकता बढेको । कानुन बनाउने अधिकार स्थानीयस्तरमा रहेको । लैससासमैत्री पालिका घोषणा तयारीका कार्यहरू गर्न सक्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय स्तरमा लैससास सम्बन्धी अवधारणाबारे जानकारी नहुनु । आधुनिक सूचना प्रविधीको दुरुपयोगका कारण हुने सामाजिक विक्रीती । समाजमा जरा गाडेर रहेका सामाजिक कुरितीहरू । प्रयास र दक्ष जनशक्तिको अभावले विनियोजित कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नहुनु ।
सेवा प्रवाह	<ul style="list-style-type: none"> लक्षित समुदायमा बैकल्पिक उर्जा प्रयोग सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन भएको । महिलाहरूको प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> काम सम्पन्न भएपनि प्रतिवेदन तथा अभिलेख चुस्त दुरुस्त नहुनु । सचेतनामूलक कार्यक्रमहरूको कमी । लैससासमैत्री संवेदनशील पूर्वाधार निर्माणको प्रावधान नहुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरूलाई तालिम, अभिमुखीकरण गर्न सक्ने । लैससास सम्बन्धी रहेका कम्जोरीहरूलाई सुधार्न नीति 	<ul style="list-style-type: none"> लैससास अवधारणाको बारेमा जनप्रतिनिधी, कर्मचारी तथा अन्य सरोकारवालाहरूको बुझाईमा एकरूपता

	<ul style="list-style-type: none"> जनस्वास्थ्य प्रवर्द्धनका विशेष कार्यक्रमहरू जस्तै: परिवार नियोजन, मातृशिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, किशोरी शिक्षा, यौन शिक्षा, आँग खस्ने, स्तन क्यान्सर लगायतका विषयहरू संचालन गरेको । पालिकाको वडा, केन्द्रमा अनलाइन सेवा शुरु हुनु । खुला दिसामुक्त पालिका घोषणा भएको लक्षित समुदायको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गरेको । बालबालिका विद्यालय भर्ना दर उच्च रहेको । आर्थिक अवस्था कम्जोर भएका विद्यार्थीहरूका लागि दीवाखाजा र निशुल्क शैक्षिक सामग्री वितरण । 	<ul style="list-style-type: none"> सुपथमुल्य सहकारीहरूको व्यवस्था नहुनु । जेसी नीति नबनेको बैदेशिक रोजगारीमा जान चाहनेलाई सीप विकास तालिमको आयोजना नहुनु । फोहोरमैला संकलन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम नहुनु । अलरगै स्तनपान कक्षको व्यवस्था नहुनु । अपाङ्ग, बालमैत्री भवन निर्माण नहुनु । वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम नबन्नु । 	<p>तथा कार्यक्रम राख्न सक्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> सुरक्षित मातृत्व र स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्न सकिने । सुपथमुल्य पसल संचालन गर्न सकिने । 	<p>नहुनु ।</p> <ul style="list-style-type: none"> संघीय नीति र स्थानीय नीतिमा तादाम्यता नहुनु । सूचना तथा संचार प्रविधी को पहुँच । लैससास नीति तथा कार्यविधी नहुनु ।
<p>सुशासन तथा उत्तरदायित्व</p>	<ul style="list-style-type: none"> वार्षिक कार्यक्रम तथा नीति कार्यविधिहरू वेभसाइड तथा पत्र पत्रिकामा सार्वजनिक गर्ने गरेको । संघीय र प्रदेश सरकारका नीति नियम कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा गाउँपालिकाले सहकार्य, समन्व र सहजीकरण गरेको । लक्षित वर्गको उपस्थितिमा लक्षित योजनाका बारेमा छलफल हुने गरेको सार्वजनिक लेखापरीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई हुने गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> शुशासन तथा उत्तरदायित्वका सम्बन्धमा अनुशिक्षण नभएको । सरोकारवालाहरूको सञ्जाल निर्माण नहुनु सार्वजनिक लेखापरीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सेवा प्रवाहको सन्तुष्टि सर्वेक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई नहुनु । राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धताहरू कार्यान्वयनका लागि कार्यक्रम तथा बजेट विनियोजन नहुनु । भए गरेका कामहरूको दस्तावेजीकरणमा कमी रहेको । 	<ul style="list-style-type: none"> केहि कानुनहरू निर्माण भैसकेकाले कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न सहज हुने । मानव संसाधन व्यवस्थापन नीति निर्माण गर्न सक्ने । गाउँपालिकाको योजना प्रक्रियामा लक्षित समूहको अर्थपूर्ण सहभागीता गराउन सक्ने । लैंगिक उत्तरदायी बजेट निर्माण 	<ul style="list-style-type: none"> लैससास का कार्यक्रमहरू लक्षित समुदायसम्म पुग्न कठीन । लैससासमैत्री भवन नहुनु । सेवाग्राहीले सेवा प्राप्त गर्ने प्रक्रियाको सूचना प्रवाह नहुनु । परिवर्तन भईरहने संघ तथा प्रदेश कानुनहरू ।

	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय संघ सँस्थाहरूसँग समन्वय तथा सहकार्य हुने गरेको । • लैससास सम्बन्धी जनचेतनामा बृद्धि भएको । • स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रमहरूबाट लक्षित समुदायले लाभ लिन सफल भएको । 	<ul style="list-style-type: none"> • लैससास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम नहुनु • लैससास सम्बन्धी कार्यहरूको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन नभएको । • लैससासको सवलहरू सम्बन्धमा यथेष्ट अध्ययन तथा अनुसन्धानको कमी रहेको । • पालिकाको वेबसाईट अद्यावधिक नहुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • र कार्यान्वयन गर्ने । • बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा अभियान संचालन गर्न सकिने । 	
--	---	---	--	--

खण्ड - ६. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना

नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको मस्यौदा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शनको आधारमा खाँदबारी नगरपालिकाको आ.ब.२०७७।०७८ को लैससास परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । परीक्षणले पालिकाले लैससासको क्षेत्रमा निर्माण गरेका नीति कानून योजना, कार्यान्वयन गर्ने सँस्थागत व्यवस्था, आवश्यक क्षमता र क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनका नतिजाको बर्तमान अवस्था उजागर गरेको छ । सुचकहरूको प्राप्तांक अनुसार राम्रा नतिजाको निरन्तरता र कम्जोर नतिजाका सुचकहरूको सुधारका लागि लैससासको क्षेत्रमा कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्न अपरिहार्य रहेको छ । त्यसैले पालिकाका सबै सरोकारवालाहरूको सहभागीता र सहमतीमा आगामी बर्षका लागि पाँच वटा मुल विषय क्षेत्रहरूमा आधारित भई देहाय अनुसारको लैससास विकास कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

खाँदबारी नगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना २०७८

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने /नपर्ने	
सुचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
१. नीति कानून र योजना								
स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे नगरेको ।	०	प्रत्येक नीति कानून कार्यविधि योजना जारी गर्नु भन्दा पहिले कार्यपालिकाको बैठकमा मस्यौदा प्रस्तुत गर्दा लैससास का दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको लेखा जोखा गरेर मात्र पेश गर्ने ।	विधायन समिति, प्र. प्र.अ.	कार्यपालिका/सभा	नगरपालिका कार्यालय	निरन्तर		√
महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीतिहरू छुन् / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको ।	०	सामाजिक विभेद अन्त्य, समविकास र लैससास परीक्षण गर्न लैससास नीति तथा कानून निर्माण गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका/सभा	नगरपालिका कार्यालय	२०७९ आषाढ	विज्ञ	
योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने	०	महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषण गरी सो आधारमा आवश्यकता पहिचान र कार्यक्रम	वडा सचिव	वडा समिति	वडा सचिव, योजना शाखा	२०७९ वैशाख		√

गरिए। नगरिएको ।		प्राथमीकीकरण गर्ने ।						
स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे । नगरेको ।	०	पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई दीगो विकास लक्ष्यका बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने र लक्ष "५" को स्थानीयकरणका लागि लैससास नीति, रणनीति बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने ।	सामाजिक विकास साखा	कार्यपालिका	नगरपालिका	२०७९ पुष मसान्त	विज्ञ	v
स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए। नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०	नियमानुसार लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण गर्ने र लैससास परीक्षण नियमित गर्ने ।	योजना । सामाजिक विकास शाखा	सभा तथा कार्यपालिका	योजना । सामाजिक विकास शाखा	२०७९ आषाढ		v
परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए। नगरिएको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको	०	क्षमता विकास कार्ययोजना निर्माण गर्ने र कार्यान्वयनका लागि बजेट छुट्याउने ।	योजना । सामाजिक विकास शाखा	सभा तथा कार्यपालिका	नगरपालिका	२०७९ आषाढ	पराम र्श	
स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिए। नगरिएको	०	नीतिगत रूपमा नै व्यवस्था गरी लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गर्न पुँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने ।	योजना शाखा	सभा तथा कार्यपालिका	नगरपालिका	२०७९ आषाढ		v
बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिए। नगरिएको ।	०.५	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफलको आयोजना गर्ने ।	योजना शाखा	योजना त. समिति	वडा सचिव योजना शाखा	बैशाख		v
स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको	०	नगरपालिकाको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान राख्ने	प्रशासन शाखा	सभा तथा कार्यपालिका	नगरपालिका	२०७९ आषाढ		v
२. संस्थागत व्यवस्था								

महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहे/नरहेको ।	०	सकारात्मक विभेद सहितको समविकास कार्यनीति बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।	प्र. प्र.अ.	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ ।०८०		v
स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ। छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरे/नगरेको ।	०	पुर्ण जिम्मेवारीका साथ लैससास कार्यान्वयन समिति बनाउने र कार्यालयमा लैगिक विकास डेस्क स्थापना तथा जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने ।	प्र. प्र.अ.	कार्यपालिका	नगरपालिका	२०७८ फागुन		v
स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरे/नगरेको ।	०	कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको यौन दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गर्ने ।	प्र. प्र.अ.	कार्यपालिका	नगरपालिका	२०७८ फागुन		v
स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे/नगरेको ।	०	सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने र ती सुझावहरूको कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्ने ।	समितिहरू, प्र.प्र. अ.	कार्यपालिका	नगरपालिका	निरन्तर		v
स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक विनियोजन ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.५	कोष स्थापना गर्ने र कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ ।०८०		v
स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिए/नलिएको र	०	१.कर्मचारी पदपूर्ति कार्यविधि तयार गर्ने । २.कर्मचारी नियुक्ति गर्दा समानुपातिक	विधायन समिति / कर्मचारी प्रशासन शाखा	सभा / कार्यपालिका	नगरपालिका	२०७९ असार मसान्त		v

सो वमोजिम कार्यान्वयन भए/नभएको ।		समावेशी प्रतिनिधित्व हुने गरी कोटा निर्धारण गर्ने ।						
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास								
लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे/नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए/नआएको ।	०	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार, बजेट विनियोजन र खर्च गर्ने कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्ने । 	सामाजिक विकास शाखा	कार्यालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०	विज्ञ	
तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिए/नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए/नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिए/नलिएको ।	०.५	पालिकाले आयोजना गर्ने सबै तालिमका विषयवस्तुमा लैससास cross cutting को रूपमा अनिवार्य समावेश गराउने । तालिम म्यानुअलमा लैंगिक संवेदनशील भाषाको प्रयोग गराउने ।	लैससास संपर्क व्यक्ति	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको ।	०	<ul style="list-style-type: none"> मौजुदा जनशक्तिको क्षमता विकासका गर्ने । विज्ञ जनशक्ति खरिद गर्ने । 	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/शाखा/इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरे/नगरेको	०.५	मानव संसाधन विकास केन्द्र वा ईकाई जनशक्ती र कार्यक्रमसाथ स्थापना गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको	०	महिला तथा लक्षित समुदायका ईच्छुक व्यक्तिहरूलाई लोकसेवा परीक्षा तयारी कक्षाहरू संचालन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०	शिक्षक	
महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवदताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भए/नभएको र सोको अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवदताका सम्बन्धमा पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई अनुशीक्षण गर्ने ।	सा वि शाखा	कार्यपालिका	सा वि शाखा	आ. ब. २०७९ १०८०	स्रोत व्यक्ति	

लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ/नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिए/नलिएको	०.५	१.लैङ्गिक हिंसा निवारण कार्यविधि बनाउने । २.महिला हिंसा संग सम्बन्धित ब्रुसर बनाउने ३.कार्यक्षेत्रमा हुने यौनजन्य हिंसा निवारण ऐन २०७१ का विषयमा कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिलाई अनुशिक्षण गर्ने ।	लैससास संपर्क व्यक्ति	कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	विधायन समिति/ सामाजिक विकास साखा	२०७९ आषाढ मसान्त	विषय विज्ञ	
स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भए/नभएको ।	०.५	प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि संचालन गर्ने ।	सा व शाखा	कार्यपालिका	सा वि शाखा	आ. ब. २०७९ १०८०	स्रोत व्यक्ति	
समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको ।	०	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुशिक्षण, प्रभावितलाई राहत वितरण गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे ।	बातावरण, प्रशासन, विपद समिति	कार्यपालिका	नगरपालिका	निरन्तर	v	
स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरे। नगरेको	०.५	१.स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गर्ने	न्यायिक समिति /कानून साखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	कानून साखा	२०७८ माघ मसान्त	विषय विज्ञ खर्च	
विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा	०.५	१.विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा	विपद व्यवस्थापन	प्रमुख प्रशासकीय	विपद व्यवस्थापन	२०७८ चैत्र	v	

समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरे। नगरेको ।		महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय गर्ने ।	संपर्क व्यक्ती	अधिकृत	समिति	मसान्त		
स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्सामाङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्सामाङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने	विपद व्यवस्थापन संपर्क व्यक्ती	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	विपद व्यवस्थापन समिति	२०७८ चैत्र मसान्त		v
४. सेवा प्रवाह								
स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरे नगरेको र सो को कार्यन्वयन भए/नभएको ।	०	गाउँपालिका कार्यालय परिसरमा अलग्गै एक स्तनपान कक्ष स्थापना गर्ने । अन्य सार्वजनिक संस्थाहरूलाई पनि यस कार्यका लागि अभिप्रेरित गर्ने ।	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ।	०	फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम वडास्तरमा संचालन गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	स्थानीय युवा क्व, टो.वि.सं./ सामाजिक विकास शाखा	२०७८ फागुन मसान्त	विषय विज्ञ	v
गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे/नहरेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप प्रत्येक वडामा एउटा सुपथमूल्य सहकारी पसल स्थापना गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	सहकारी संस्थाहरु	आ. ब. २०७९ १०८०		v
महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरे/नगरेको तथा सोको	०.५	• विपन्न वर्गलाई स्वास्थ्य विमा सचेतीकरण, सहजीकरण र सहयोग कार्यक्रम गर्ने ।	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v

कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।		<ul style="list-style-type: none"> प्राथमिक अस्पतालमा जनशक्ती तथा सेवा बृद्धि गर्ने । 						
स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरे/गरेको तथा सो वमोजिम निर्माण कार्य हुने गरे/नगरेको ।	०	घर नक्शापास कार्यविधि यस मुताविक संसोधन गरि लागु गर्ने ।	पूर्वाधार विकास शाखा	कार्यपालिका तथा सभा	पूर्वाधार विकास शाखा	निरन्तर		v
स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरे/नगरेको ।	०.५	प्राविधिक शाखाका कर्मचारीहरूलाई लैससासमैत्री भवन निर्माण सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	प्राविधिक शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्राविधिक शाखा	२०७८ माघ मसान्त सम्म	परामर्श सेवा लिने	
स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए /नमिलाएको ।	०.५	आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका पहिचान गरी दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको गर्ने ।	शिक्षा शाखा	कार्यपालिका	शिक्षा शाखा	आ. ब. २०७९ १०८०		v
ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरे /नगरेको ।	०.५	एक गाउँ एक प्राविधिक अवधारणाको नीतिगत व्यवस्था गर्ने । छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने ।	शिक्षा शाखा	कार्यपालिका	शिक्षा शाखा	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि	०	<ul style="list-style-type: none"> वैदेशिक रोजगारी साक्षरता कार्यक्रम गर्ने 	प्रम रोजगार सं. व्यक्ति	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९	स्रोत व्य	

कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।		<ul style="list-style-type: none"> सीप विकास तालिम संचालन गर्ने । सम्पर्क डेस्क स्थापना गर्ने । 				१०८०	क्ति	
५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व								
स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको वा तदर्थ (पटके/ स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको	०	सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने ।	समिति, कार्यदलहरू	समिति, कार्यदलहरू	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्रधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०	पालिकाले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्रधिकार दिने नीति बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।	विधायन समिति	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको/नगरेको ।	०	१. बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका १२ प्रतिबद्धताका वारेमा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूलाई २ दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने २. नगरपालिकाको वार्षिक कार्यक्रम तय गर्दा बेइजिङ्ग घोषणापत्रका प्रावधानहरू नै उल्लेख गरेर बजेट विनियोजन गर्ने	लैससास संपर्क व्यक्ति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	लैससास संपर्क व्यक्ति	२०७८ फागुन मसान्त	श्रोत व्यक्ती	
संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको	०	बालमैत्री नगरपालिका घोषणा गर्न अभियानका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।	सामाजिक विकास	कार्यपालिका	पालिका र अन्य सरोकारवाला	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहले नियमितरूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित	०	नियमित रूपमा सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई,	प्रप्रअ	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९	विज्ञ	

पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे/नगरेको ।		नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण जस्ता कार्यक्रमहरू गर्ने ।				१०८०		
स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा प्रश्न उठ्ने गरे/नगरेको र सोको अभिलेख राखी उठेका प्रश्नउपर स्थानीय तहबाट सम्बोधन हुने गरे/नगरेको ।	०	यस्ता कार्यक्रमहरूमा उठेका प्रश्नहरूको यथाशिघ्र सम्बोधन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		
स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरे/नगरेको	०	लैससास प्रवर्द्धनका सामग्री उत्पादन गरी सबै माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		
लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०	पालिकास्तरका महिला, दलित, जनजाती, अपाङ्ग, बालबालिका लगायत यस क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघ संस्था लगायतका सरोकारवालाहरूको सञ्जाल निर्माण गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		
लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमताविकास तालिम प्रदान गरे/नगरेको ।	०	लैससास सम्बन्धी सञ्जाल प्रतिनिधिहरूलाई क्षमता विकासका अनुशिक्षण तथा तालिमहरू प्रदान गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		
महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि	०	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख	प्रप्रअ	कार्यपालिका	नगरपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		

उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।		गरिएका कार्यक्रमहरूको अभीमुखीकरण र कार्यान्वयनका लागि रकम विनियोजन गर्ने						
स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए। नल्याएको ।	०	सवैले देखे ठाउँमा .सवै साखामा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको नपा कार्यपालिका वाट स्वीकृत आचार संहिता टाँस्ने र मासिक रुपमा कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गर्ने ।	सामाजिक विकास साखा	कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्रशासन साखा / नगरप्रमुखको सचीवालय	२०७८ माघ ७ गते		

७. निष्कर्ष (Conclusion):

हाम्रो सामाजिक विकासको क्षेत्रमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विषय नौलो होईन तर औपचारिक रूपमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण भने नयाँ विषय हो । संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित प्रादेशिक तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम, प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र झापाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा खाँदबारी नगरपालिका संखुवासभाको लैससास परीक्षण सम्पन्न भएको छ । संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको स्थानीय तहका लागि लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ को आधारमा मुल्याङ्कन गरिएको हो । यस परीक्षणमा खासगरी नगरपालिकाको नीतिमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास, योजना तथा कार्यक्रम, आन्तरिक संरचना र मानव संसाधन, सम्बन्ध विस्तार, सेवा प्रवाह, सुशासन तथा उत्तरदायित्व र नेपाल सरकारका प्रतिबद्धताहरू समेटिएका छन् ।

उल्लेखित विषयवस्तु समावेश गरि बनाइएका १०० वटा सूचकहरूका आधारमा नगरपालिकाका जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरूको प्रत्यक्ष सहभागितामा यो स्व मुल्याङ्कन गर्दा ५३ अंक प्राप्त भएको छ । यो सामान्य अंक हो तर जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीले पाएका क्षमता विकासका कार्यक्रमहरूको अवस्था, समुदायको सचेतना स्तर तथा बाह्य प्राविधिक तथा नीतिगत सहयोगहरूका आधार र शुरुवाती बर्ष भएकाले यसलाई राम्रो अंक प्राप्त भएको मान्न सकिन्छ । नीतिगत व्यवस्था, संस्थागत व्यवस्था र सेवा प्रवाहको अवस्थाका सूचकहरूलाई उपयुक्त स्रोत साधनको व्यवस्था गरी कार्यान्वयनमा ल्याएमा प्राप्त हुने अंकमा बढोत्तरी हुने देखिन्छ । यस परीक्षणले खाँदबारी नगरपालिकाको लैससासको अवस्था मापन गरि सार्वजनिक भएको छ र यसले लैससासको दृष्टीले हेर्दा पालिका कहाँ छ भन्ने कुरा स्पष्ट भएको छ । साथसाथमा यस सम्बन्धमा पालिकाको सवल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर तथा चुनौती विश्लेषण गरी सूचकहरूको सुधारका लागि लैससास विकास कार्ययोजना तयार भएको छ । पालिकाले ईमानदारीताका साथ स्रोत साधन विनियोजन गरी यो कार्ययोजना कार्यान्वयन गरेमा उच्च अंक प्राप्त गरि आगामी दिनमा लैससासमैत्री पालिका बन्नेमा विस्वस्त हुन सकिन्छ ।

८. सुझाव (Recommendation):

खाँदवारी नगरपालिकाको आ.ब.२०७७।०७८ को लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको क्रममा अध्ययन गर्दा पाईएका दस्तावेजहरू, छलफल तथा अन्तरक्रियामा व्यक्त भएका भनाईहरू र सुचकले प्राप्त गरेका अंकहरूको आधारमा लैससासको नतिजा सुधारका लागि देहाय अनुसारका सुझावहरू प्रस्तुत गरिएको छ ।

- नगरपालिकाले निर्माण गर्ने ऐन, कानून, कार्यविधि तथा योजनाहरूहरू लैससासको दृष्टिले सहि भए नभएको यकिन गरेर मात्र पास गर्ने र लैससास नीति यथाशिघ्र निर्माण गर्नपर्ने ।
- पालिका अन्तर्गत बन्ने विभिन्न समिति, उपसमिति तथा कार्यदलहरूमा समावेशी प्रतिनिधीत्व सुनिश्चितता गर्ने ।
- लक्षित समुदाय विकासका लागि पुँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्न नीतिगत रूपमै व्यवस्था गर्ने ।
- लैससास कार्यान्वयन समिति, सामाजिक विकास क्षेत्र हेर्ने शाखा तथा समुदायमा आधारित समूहहरूको क्षमता विकास गर्ने ।
- जनप्रतिनिधीहरू, कर्मचारीहरू तथा अन्य सरोकारवालाहरूलाई प्रचलित ऐन, कानून, विधी तथा नेपालले गरेका प्रतिवद्धताहरूको स्थानीयकरण र कार्यान्वयन सम्बन्धमा अभीमुखीकरण, कार्यशालाहरूको आयोजना गर्ने ।
- लैससास सम्बन्धी कतिपय क्रियाकलापहरू संचालन भएको भए तापनि अभिलेखहरू नभेटिएको हुँदा भए गरेका कार्यहरूको अभिलेख व्यवस्थित गर्नमा जोड दिने ।
- कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधीहरूको आचारसंहिता निर्माण गरी सार्वजनिक गर्ने ।
- लैससास प्रवर्द्धन सम्बन्धी क्षमता विकास कार्ययोजना निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्ने ।
- आवधिक रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, प्रगती प्रतिवेदन, नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण आदि आयोजना गर्ने ।
- पालिकाले गर्ने अनुगमन तथा मुल्याङ्कनलाई अलि बढी प्रभावकारी बनाउन लैङ्गिक दृष्टिले पनि विश्लेषण गरी हेर्ने परिपाटीको शुरुवात गर्ने ।
- लैससास सञ्जाल निर्माण गरी लैससास सम्बन्धी सवालहरू उठाउन सक्नेगरि क्षमता विकास गर्ने ।
- लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट निर्माण तथा लैससास परीक्षणलाई सँस्थागत गर्दै जाने ।
- लैससासमैत्री पूर्वाधार निर्माण, घर नक्शापास, फोहोरमैला व्यवस्थापन, मानव संसाधन विकास लगायतका विषयमा नीतिगत व्यवस्था गर्दै कार्यान्वयनको शुरुवात गर्ने ।
- लैससास विकास कार्ययोजना पुर्णरूपमा कार्यान्वयन गर्ने ।

सन्दर्भ सामाग्री (Revised References)

- १। स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४
- २। लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण मस्यौदा दिग्दर्शन २०७८
- ३। सामाजिक समावेशीकरण नीति २०७६
- ४। खाँदबारी नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण २०७६
- ५। नगरपालिकाको आ.ब. २०७७।०७८ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट
- ६। आ.ब. २०७८।०७९ प्रस्तावित कार्यक्रम तथा बजेट
- ७। आ.ब. २०७७।०७८ को सभा तथा कार्यपालिकाका निर्णयहरू
- ८। समिति उपसमितिहरूको बैठक पुस्तिकाहरू
- ९। लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण जिल्लास्तरीय प्रशिक्षण स्रोत सामाग्री २०७०
- १०। पालिकाको वार्षिक समिक्षा प्रतिवेदन २०७८

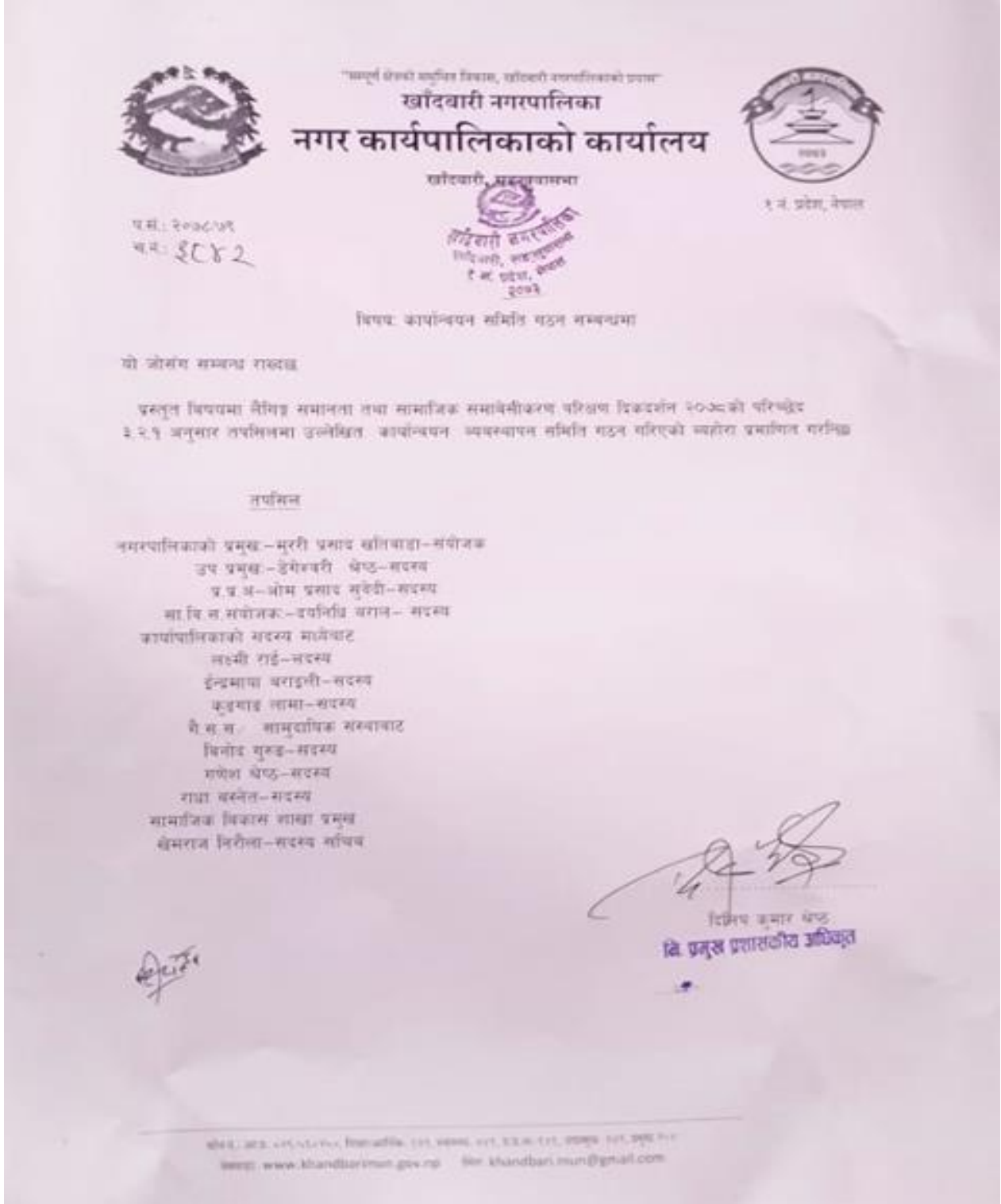
अनुसूची १:

सहभागीहरूको सूची Participants List

सि.नं.	पुरा नाम Full Name	पद	संगठन	यौन	सामाजिक समावेशता	भौगोलिक क्षेत्र
१.	मुरारी प्रसाद खतिवडा	प्रमुख	खाँदबारी नगरपालिका	पु	ब्राम्हण	हिमाली
२.	डेगेश्वरी श्रेष्ठ	उप प्रमुख	खाँदबारी नगरपालिका	म	जनजाती	हिमाली
३.	ओम प्रसाद सुवेदी	प्र प्र अ	खाँदबारी नगरपालिका	पु	ब्राम्हण	हिमाली
४.	दिनेश कट्टेल	प्र अ	खाँदबारी नगरपालिका	पु	क्षेत्री	हिमाली
५.	दयानिधी बराल	वडाध्यक्ष	खाँदबारी नगरपालिका	पु	ब्राम्हण	हिमाली
६.	सजित राइ	वडाध्यक्ष	खाँदबारी नगरपालिका	पु	जनजाति	हिमाली
७.	पदमलाल धौलाकोटी	कापा सदस्य	खाँदबारी नगरपालिका	पु	दलित	हिमाली
८.	चन्द्रकला तामाङ	कापा सदस्य	खाँदबारी नगरपालिका	म	जनजाती	हिमाली
९.	केशवराज सिंह	वडाध्यक्ष	खाँदबारी नगरपालिका	पु	क्षेत्री	हिमाली
१०.	निरञ्जन श्रेष्ठ	वडाध्यक्ष	खाँदबारी नगरपालिका	पु	जनजाति	हिमाली
११.	रुद्रमणी श्रेष्ठ	लेखा अधिकृत	खाँदबारी नगरपालिका	पु	जनजाती	हिमाली
१२.	दिलिप श्रेष्ठ	ज स्वा अ	खाँदबारी नगरपालिका	पु	जनजाती	हिमाली
१३.	दिपेन काफ्ले	कृ प्र अ	खाँदबारी नगरपालिका	पु	क्षेत्री	हिमाली
१४.	सुरज श्रेष्ठ	ईन्जिनियर	खाँदबारी नगरपालिका	पु	जनजाती	हिमाली
१५.	शारदा नेपाल	समविनि	खाँदबारी नगरपालिका	म	बाहुन	हिमाली
१६.	भोजराज चौलागाई	सहायक चौ	खाँदबारी नगरपालिका	पु	बाहुन	हिमाली
१७.	प्रयास घिमिरे	रेन्जर	खाँदबारी नगरपालिका	पु	क्षेत्री	हिमाली
१८.	विष्णु बरुवाल	प्राविधिक स	खाँदबारी नगरपालिका	पु	क्षेत्री	हिमाली
१९.	टंक बहादुर डाँगी	अ छैठौँ	खाँदबारी नगरपालिका	पु	क्षेत्री	हिमाली
२०.	अनुप कुमार तामाङ	सू प्र अ	खाँदबारी नगरपालिका	पु	जनजाती	हिमाली
२१.	लवाहाङ राइ	प्रशासकीय अ	खाँदबारी नगरपालिका	पु	जनजाती	हिमाली
२२.	ज्ञान बहादुर श्रेष्ठ	वडाध्यक्ष	खाँदबारी नगरपालिका	पु	जनजाती	हिमाली
२३.	इन्द्रमाया बराइली	कापा सदस्य	खाँदबारी नगरपालिका	म	दलित	हिमाली
२४.	नगेन्द्र गुरुङ	वडाध्यक्ष	खाँदबारी नगरपालिका	पु	जनजाति	हिमाली
२५.	श्याम प्रसाद निरौला	वडाध्यक्ष	खाँदबारी नगरपालिका	पु	बाहुन	हिमाली
२६.	लक्ष्मी राइ	कापा सदस्य	खाँदबारी नगरपालिका	म	जनजाती	हिमाली
२७.	गोपी घिमिरे	कापा सदस्य	खाँदबारी नगरपालिका	म	क्षेत्री	हिमाली
२८.	बालकुमारी सोडारी	कापा सदस्य	खाँदबारी नगरपालिका	म	दलित	हिमाली
२९.	सृजना शंकर	वडा सदस्य	खाँदबारी नगरपालिका	म	दलित	हिमाली
३०.	मेघराज पोखेल	अ छैठौँ	खाँदबारी नगरपालिका	पु	बाहुन	हिमाली
३१.	टीकाराम कुमाल	वडाध्यक्ष	खाँदबारी नगरपालिका	पु	जनजाती	हिमाली

अनुसूची २

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति तथा लैससास परीक्षण कार्यदलको विवरण

अनुसूची ४ खाँदबारी नगरपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको नतिजा							
१. नीति कानुन योजना							
सूचकनं	सूचक	पुर्णांक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे /नगरेको ।	०-१	००.	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने नगरेको ।	स्वीकृत नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू स्वकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू
१.१.२	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण गरि सुनिश्चित गर्ने गरे /नगरेको ।	०-१	००.	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे हरेक दस्तावेजमा लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे आँसिकरूपमा (केही दस्तावेज) मात्र लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको सम्बन्धमा कुनै दस्तावेज उपर लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने नगरेको	नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू सम्बन्धित निर्णय फाइलहरू कार्यपालिकाका छलफल तथा निर्णयहरू
१.१.३	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भए /नभएको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको ।	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको ।	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश नभएको ।	स्थानीय कानुन, नीति आवधिक र वार्षिक योजना सम्बन्धी दस्तावेजहरू स्थानीय राजपत्र

१.१.४	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीतिहरू छुन् / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको ।	०-१	००.	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीति भएको र यस्तो नीति, स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरेको ।	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीति भएको तर स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था नगरेको ।	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरेको ।	लैससास तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू स्थानीय राजपत्र
१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको / नराखिएको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने सिमित प्रावधान मात्र राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नराखिएको ।	स्थानीय। ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र तिनको लैससास दृष्टिले विभेदजन्य गरिएको दस्तावेज स्थानीय राजपत्र
१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ।	०-१	१०.	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहि अनुरूप कार्यान्वयन हुने गरेको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजातहरू स्थानीय राजपत्र
१.१.७	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहे । नरहेको ।	०-१	००.	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहेको र सो को कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधानमात्र रहेको तर सो को कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय नीति तथा कानून,

१.१.८	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको	०-१	००.	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरू रहेको र सो को कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको तर सो को कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय तहको श्रम नीति तथा कानून, दस्तावेज
१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरेको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम रहेको तर सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश नगरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम नरहेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम
१.२.२	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे / नगरेको ।	०-१	०५.	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा केहि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा कुनै पनि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा विकास कार्यक्रम
१.२.३	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकतामा पर्ने गरे / नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकतामा पर्ने गरेको ।	पालिकाले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा केही लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकतामा पर्ने गरेको ।	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकतामा पर्ने नगरेको ।	सहभागी सूचीफोटो र

१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०-१	१०.	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा निरन्तर (सबै योजना तर्जुमाका सबै चरणमा सधै) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान गर्ने विषयमा कहिले काहिं मात्र (केहि योजना तर्जुमाका केहि चरणमा, कहिलेकाहिं) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने नगरेको	बैठक निर्णय पुस्तिका,
१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए/नगरिएको ।	०-१	००.	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार सबै कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको ।	महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था देखिने अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन
१.२.६	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे / नगरेको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगर्नुको साथै बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको ।	दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज (नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम)
१.२.७	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने / नबनेको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष / निर्दिष्ट लाभ पुग्नेगरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई अप्रत्यक्ष / सहयोगी हुने गरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई लाभ पुग्नेगरी नबनेको ।	नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम
१.२.८	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समूहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए।	०-१	१०.	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समूहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समूहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समूहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता	उपभोक्ता समितिको गठन सम्बन्धी नीति तथा कानून

	नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिए / नदिएको ।			र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिएको ।	तर ग मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी नदिएको	नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी पनि नदिएको	
१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिए / नगरिएको ।	०-१	१०.	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत केहि लक्षित वर्ग र समुदायसँग केहि कार्यक्रममा छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी दस्तावेज
१.३.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए / नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०-१	००.	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको र सोको कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको तर सोको कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था नगरिएको र सोको कार्यान्वयन नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम र
१.३.३	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए / नगरिएको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	००.	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरेको र सो को पूर्णरूपमा कार्यान्वयन भएको ।	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश भएपनि र सो को आंशिकरूपमा कार्यान्वयन भएको ।	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट व्यवस्था हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम
१.३.४	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिए / नगरिएको ।	०-१	००.	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिएको ।	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम आंशिकरूपमा संचालन गर्न गरिएको ।	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने नगरिएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम

२. संस्थागत व्यवस्था							
सूचक नं	सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२.१.१	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्वभए/नभएको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को ३३ प्रतिशत भन्दा पनि कम प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा रहेका (पदाधिकारी/कर्मचारी) को नामावली
२.१.२	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिए/नलिएको र सो वमोजिम कार्यान्वयनभए/नभएको ।	०-१	००.	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो वमोजिम कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो वमोजिम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति नलिएको ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीति, कानून र पदपूर्ति सम्बन्धी निर्णय -
२.१.३	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि आंशीक रूपमा समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समावेश नगरि भए कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	संस्थागत व्यवस्था (सेवा प्रदान गर्ने रणनीति, कार्यनीति, सेवा प्रवाह सम्बन्धी दस्तावेज) संगठन संरचना,
२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने	०-१	०५.	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो	सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज

	गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिए/नलिएको तथा उक्त नीति कार्यान्वयन गरिए/नगरिएको ।			प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तथा उक्त नीति कार्यान्वयन गरिएको ।	प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तर उक्त नीति कार्यान्वयन नगरिएको ।	प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति नलिएको ।	
२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहे/नरहेको ।	०-१	००.	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति सम्बन्धी दस्तावेज
२.२.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ/छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था नरहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको) ।	संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज तथा यस सम्बन्धी निर्णयहरू
२.२.३	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरे/नगरेको ।	०-१	००.	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरेको ।	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता नरहेको ।	आचार संहिता दस्तावेज
२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला,	०-१	०५.	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज

	बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए/ नभएको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे/नगरेको ।			कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरेको ।	कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको ।	कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको ।	
२.३.१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे/नरहेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा आंशिक प्रतिनिधित्व हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था नरहेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदल गठनको संरचना-दस्तावेज
२.३.२	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरूपमा भागलिन पाए/नपाएको	०-१	०५.	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरूपमा भागलिन पाएको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन नपाएको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिका
२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको	०-१	०५.	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू

	हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे /नगरेको ।			वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण र सुझाव केहीपनि दिने नगरेको ।	
२.३.४	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन आंशिक हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू
२.४.१	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक विनियोजन ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरीएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी कुनै पनि कोष स्थापना नभएको ।	आर्थिक ऐन
२.४.२	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था नभएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम

२.४.३	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था भए/नभएको र सो अनुसार कार्य भए/नभएको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था भएको र सो अनुसार कार्य भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था भएको तर सो अनुसार कार्य नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम
२.४.४	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको तर कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगर्नुको साथै कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम
२.५.१	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गरेको तर अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्यांक सहितको बस्तुगत विवरण (गाऊं /नगर प्रोफाइल) ।
२.५.२	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान एवं छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्यांक सहितको बस्तुगत विवरण र नक्शांकन
२.५.३	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय	०-१	०५.	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार	स्थानीय पार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण

	विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरे/नगरेको ।			मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	आंशिकरूपमा मात्र आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	
२.५.४	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गरे /नगरेको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गरेको ।	। स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	पञ्जिकरण सम्बन्धी अध्यावधिक अभिलेख
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास							
सूचकनं	सूचक	पुर्णांक	प्रासाङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे/नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए/नआएको ।	०-१	००.	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	क्षमता विकास कार्ययोजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम,
३.१.२	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए/नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरेको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण सहभागीको छनौट आधार वार्षिक विकास कार्यक्रम

३.१.३	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु समेटिएको/नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए/नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिए/नलिएको	०-१	१०.	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन तालिम म्यानुल तालिम आवश्यकता पहिचान प्रदिवेदन
३.१.४	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि)मा वजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भए/नभएको	०-१	१०.	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा वजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा वजेट विनियोजन भएपनि कार्यक्रम संचालन नभएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा वजेट विनियोजन नभएको तथा कार्यक्रम संचालन नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम प्रतिवेदन क्षमता विकास कार्ययोजना तालिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रदिवेदन
३.१.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको	०-१	१०.	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने जनशक्ति नै नभएको	विषयवस्तुको जानकारी भएका कर्मचारी/पदाधिकारीको विवरण तालिम प्राप्त जनशक्ति विवरण स्थानीय स्तरमा प्राप्त विज्ञहरुको सुची(रोष्टर)
३.१.६	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरे/नगरेको	०-१	०५.	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरेको	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको तर ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था नगरेको	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था नभएको	संगठन संरचना कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण

३.१.७	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको	०-१	००.	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको तर सो कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम नरहेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागी छनौटका आधारहरू वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
३.१.८	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भए/नभएको र सोको अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०-१	००.	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भएको र सोको अभिमुखीकरण गरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका केहि पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भएको तर सोको अभिमुखीकरण नगरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी नभएको र साथै सोको अभिमुखीकरण पनि नगरेको ।	वार्षिक कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति समुहगत सर्वेक्षण प्रतिवेदन
३.२.१	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरे/नगरेको	०-१	१०.	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने केहि कार्यक्रमका लागि मात्र बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन नै नगरेको	वार्षिक कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रतिवेदन
३.२.२	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ/नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिए/नलिएको	०-१	०५.	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ/नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तथा महिला हिंसाका घटना नघटेको	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ/नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तर महिला हिंसाका घटना गत वर्षको तुलनामा कम घटेको ।	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ/नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटनामा गत वर्षको तुलनामा कमी नआएको	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ घोषणा गरेको मिति महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलता नीति न्यायिक समिति र स्थानीय प्रहरीमा महिला हिंसा सम्बन्धी उजुरी दर्तासम्बन्धी वार्षिक विवरण
३.२.३	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको	०-१	०५.	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने केही हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रतिवेदन

३.२.४	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन केही कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०-१	१०.	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूमध्ये आंशिकरूपमा मात्र अभिमुखीकरण गरेको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा कुनै पनि अभिमुखीकरण नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरे /नगरेको	०-१	१०.	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखमध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत कसैलाई पनि कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण नगरेको	वार्षिक कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु

३.३.३	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भए/नभएको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भएको ।	स्थानीय तहका केहि वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भएको ।	स्थानीय तहका कुनैपनि वडामा महिलाको लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन नभएको ।	वार्षिक कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अभिमूखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
३.३.४	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट उनीहरु लाभान्वित भए/नभएको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ८०% भन्दा बढी सहभागीहरु लाभान्वित भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ५०% भन्दा बढी सहभागीहरु लाभान्वित भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ५०% भन्दा कम सहभागीहरु लाभान्वित भएको ।	तालीम पूर्वको परीक्षा (pre test) र तालीम पश्चात परीक्षा (post test) प्रतिवेदन वार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अनुशिक्षण कार्यक्रमको विषयवस्तु
३.४.१	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरे/ नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखे/नराखेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको र यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखेको ।	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको तर यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श नगर्नुका साथै यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति तथा कार्यविधि परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका

३.४.२	स्थानीयतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीयतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरेको ।	स्थानीयतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखेको तर सो अनुरूप आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	स्थानीयतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क नराख्नुको साथै आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	स्थानीयतहको विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी दस्तावेज विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरणको सूची ।
३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको ।	०-१	०५.	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराएको तर उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा नराखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी नगराउनुको साथै उनीहरूलाई प्राथमिकतामा नराखेको ।	प्राथमिकता दिईएका आधारहरू तथा सहभागी विवरण विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरे/नगरेको ।	०-१	१०.	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा सधैं महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा कहिलेकाहीँमात्र महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने नगरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन कार्यविधि विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन पुस्तिका उपस्थिति विवरण

४. सेवा प्रवाह							
सूचक नं	सूचक	पुर्णांक	प्रासङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान आंशिकरूपमा मात्र हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने नगरेको	लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, तथा लागत अनुमान
४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा आंशिकरूपमा मात्र महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट निर्माण गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट उपयुक्त हुने गरी निर्माण नगरेको ।	लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, तथा लागत अनुमान संरचनाको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनहरू स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन ।

४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्वीकृति दिने गरे/गरेको तथा सो वमोजिम निर्माण कार्य हुने गरे/नगरेको ।	०-१	००.	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्वीकृति दिने गरेको तथा सो वमोजिम निर्माण कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्वीकृति दिने गरेको भएतापनि सो वमोजिम निर्माण कार्य हुने नगरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्वीकृती दिने नगरेको	स्थानीय तहबाट स्वीकृत ड्रइङ, डिजाइन, तथा नक्शा भवन तथा पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न सम्बन्धी स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन
४.१.४	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	००.	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई समेटेटी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई समेटेटी आंशिकरूपमा मात्र समेटेनेगरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई समेटेटी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन नगरेको ।	प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा प्रगति विवरण स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन
४.२.१	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन समेत गरेको ।	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरेको तर सोको कार्यन्वयन नगरेको ।	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था नगरेको	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी स्वीकृत वार्षिक नीति र कार्यक्रम अध्ययन तथा अनुगमन प्रतिवेदन

४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरे नगरेको र सो को कार्यन्वयन भए/नभएको ।	०-१	००.	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरेको र सो को कार्यन्वयन समेत भएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरेता पनि र सो को कार्यन्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था नगरेको ।	अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था स्तनपान कक्ष संचालन सम्बन्धी निर्णय शाखागत कार्य विवरण अनुगमन प्रतिवेदन
४.२.३	परिवार नियोजन, मातृशिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू (सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने लगायतका विषयहरू) संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सबै वडाहरूमा संचालन गरेको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केहि कार्यक्रमहरू केहि वडाहरूमा मात्र संचालन गरेको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनै पनि विशेष कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन सम्पन्न कार्यक्रम संख्या, पटक तथा सहभागी संख्या, कार्यक्रम संचालन स्थल समेत देखिने गरि तयार गरेको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.२.४	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरे/नगरेको तथा सोको कार्यन्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	१०.	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन पनि गरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरेता पनि सोको कार्यन्वयन नगरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था नगरेको	आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
४.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको र सो उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भए/नभएको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको र सो वमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको तर सो वमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना नभएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	विद्यालयमा भर्ना गराउने सम्बन्धी निर्णय विद्यालय जाने उमेर समुहगत विद्यार्थी भर्ना दर

४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका केही बालबालिकाहरूलाई मात्र दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका बालबालिकाहरूलाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका बालबालिक छनौटका आधारहरू तथा निर्णय कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.३.३	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भए/नभएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षा, आदि) कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०-१	००.	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भए तापनि सो अनुरूप कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम नभएको ।	स्वीकृत आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति विवरण कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन निरक्षर महिला सम्बन्धी अभिलेख, सहभागी छनौटका आधारहरू तथा सम्बद्ध निर्णय
४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे/नगरेको	०-१	१०.	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था गरेको तर यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था नगर्नुको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू विद्यालयको वार्षिक योजना स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन

४.४.१	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरे /नगरेको ।	०-१	१०.	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरेको ।	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर आदिको प्रवन्ध आंशिकरूपमा गरेको ।	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलगगै शौचालय लगायत साबुन तथा स्यानिटाइजर आदिको प्रवन्ध नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे / नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको तर स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको ।	स्थानीय तहको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि ।
४.४.३	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम केही गाउँ वस्तीहरूमा मात्र सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम कुनै पनि गाउँ वस्तीहरूमा सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि । जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रमको स्वीकृत बजेट र सञ्चालन प्रतिवेदन, आदि ।

४.४.४	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए/नभएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने गरे/नगरेको ।	०-१	००.	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए तापनि ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने नगरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत नभएको	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि ।
४.५.१	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश नगरेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.५.२	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	००.	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन

४.५.३	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरे /नगरेको ।	०-१	००.	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन नगरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति नलिएको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम सहभागी छनौटका आधार कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन
४.५.४	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे/नहरेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भए /नभएको ।	०-१	००.	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे तापनि सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति नहरेको ।	सहकारी संस्था प्रवर्धन सम्बन्धी नीतिवार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्यक्रम अनुगमन प्रतिवेदन

५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व

सूचक नं	सूचक	पुर्णांक	प्राप्ति	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५.१.१	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको वा तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरेको तर सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/समिति/ कार्यदलबाट निर्णय नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा जारी गरेका नीति कानून सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णयहरू निर्णय प्रक्रिया तथा कार्य जिम्मेवारी सहितको कार्य विवरण

५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निशपक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि,भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निशपक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निशपक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिए तापनि सो बमोजिम कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निशपक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति नलिएको ।	सम्बद्ध कानून, नीति कार्यविधि वार्षिक कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन
५.१.३	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको/नगरेको ।	०-१	१०.	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय भए तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने नगरेको	स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन
५.१.४	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	००.	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यक्रम संचालन नगरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन
५.२.१	स्थानीय तहले नियमितरूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे /नगरेको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहले नियमितरूपमा संचालित सबै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आंशिकरूपमा केहि कार्यक्रमको मात्र सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले कुनैपनि कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण

	तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरे/नगरेको ।			राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरेको ।	राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेटका सम्बन्धमा सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नगरेको ।	राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गर्ने नगरेको ।	
५.३.२	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे/नगरेको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे तापनि स्थानीय भाषामा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक कार्यक्रम स्थानीय भाषाका प्रसारित सामाग्रीको अभिलेख
५.३.३	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरे/नगरेको	०-१	१०.	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य मध्ये केही माध्यमद्वारा मात्र लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य जस्ता कुनैपनि माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक कार्यक्रम प्रसारित सामाग्रीको अभिलेख तथा कार्यक्रम प्रगति विवरण
५.३.४	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको/नभएको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत केही लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत कुनैपनि लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	Pre test and Post test कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन ।
५.४.१	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सके/नसकेको ।	०-१	१०.	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट केही लक्षित वर्ग तथा समुदायले मात्र लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट कुनैपनि लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	अनुगमन प्रतिवेदन सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रम को प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन

५.४.२	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी सबै कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरेको ।	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव आंशिकरूपमा मात्र विश्लेषण गरेको ।	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कुनैपनि कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण नगरेको ।	अनुगमन प्रतिवेदन सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रम को प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यन्वयन लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण भएको प्रतिवेदन नगरेको ।
५.४.३	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर कहिलेकाहीं केही कार्यक्रममा मात्र छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा कहिल्यैपनि छलफल हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सहभागी छनौटका आधार उपस्थिति पुस्तिका समीक्षा बैठकको निर्णय तथा प्रतिवेदन
५.४.४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणका केही विषयवस्तुलाई मात्र सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार नगरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम नगरेको ।
५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरे/नगरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा आंशिकरूपमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम संघ र प्रदेश सरकारका सम्बद्ध नीति तथा कानून र कार्यविधि समन्वय सहकार्यमा संचालित कार्यक्रमको सुची संघ र प्रदेशको कार्यक्रममा स्थानीय तहको सहभागिता र समंगलनता सम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन ।

५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०५.	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा २ पटक हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भइ कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा १ पटक हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण नभएको ।	कानून, नीति तथा कार्यविधि, आदिमा संजाल निर्माण सम्बन्धी व्यवस्था सञ्जाल निर्माणको निर्णय छलफलको निर्णय पुस्तिका
५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरे / नगरेको ।	०-१	००.	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का अधिकांश प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरूलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम संजालका प्रतिनिधिहरूको विवरण क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति
५.५.४	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।	०-१	१०.	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन नगरेको ।	वार्षिक नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रगति विवरण
	Total		५३				